

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Освітня програма	36920 Політологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	052 Політологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	36920
Назва ОП	Політологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Алексєєнко Ірина Вікторівна, Чернописький Василь Іванович, Работягова Ірина Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	09.06.2021 р. – 11.06.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/accredit/akredit_OP/PhD/vidomist_pro_samocinuvannya_052_Politologiya_PhD.pdf
Програма візиту експертної групи	http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/accredit/akredit_OP/PhD/programa_vizytu_052_Politologiya_PhD.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОНП «Політологія» за третім рівнем вищої освіти, за якою здійснюється підготовка здобувачів у Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова справляє позитивне враження та, на думку ЕГ, відповідає критеріям акредитації. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова починає історію спеціальності «Політологія» з початку 1990-х років і має свою школу політології, розвинену акад. С.Й. Апатовим, яка полягає у поєднанні теорії політики та міжнародних відносин. ОП за третім рівнем освіти, що акредитується, відповідно, відзначається потужною міжнародною складовою, а за її реалізацію відповідають усі кафедри факультету міжнародних відносин, політології та соціології. Освітньо-наукова програма «Політологія» третього рівня освіти є логічним продовженням підготовки здобувачів за спеціальністю 052 - Політологія та розроблена в першу чергу для подальшої комплексної дослідницької підготовки випускників другого рівня зі спеціальності «Політологія» та «Міжнародні відносини». Наразі в рамках ОП на денній та вечірній формі навчання навчається 24 здобувача, що говорить про затребуваність даної програми в регіоні. Факультет міжнародних відносин, політології та соціології в рамках підготовки здобувачів співпрацює зі створеними на базі ОНУ науковими та мовними центрами: Центром міжнародних досліджень, Центром з питань нерозповсюдження, Центром дослідження новогрецької мови та культури, Центром досліджень японської мови та культури та Центром дослідження турецької мови та культури. ОП відзначається урахуванням регіонального контексту - прикордонного статусу області, а також регіональної специфіки ринку праці - орієнтована на формування навичок дослідника як в рамках національних інституцій (облради, Верховної Ради України, політичні партії), так і в рамках інституцій міжнародного спрямування (Дипломатична академія України, посольства та консульства, Міністерство закордонних справ, дипломатичні місії тощо). Здобувачі демонструють зацікавленість у ОП, опануванні навичками володіння іноземними мовами, участі у позаосвітніх заходах та подальшій роботі за спеціальністю, обізнаність у своїх правах та обов'язках, у принципах академічної доброчесності. Кадровий склад, що забезпечує підготовку за даною ОП, відповідає формальним критеріям Ліцензійних умов для здійснення підготовки здобувачів за третім рівнем вищої освіти. Під час акредитаційної експертизи ЕГ проаналізувала надані відомості СО та додаткові документи, провела онлайн-візит до ОНУ ім. І.І. Мечникова та дійшла висновку, що організація освітнього процесу в рамках ЗВО відбувається на високому рівні, а ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають усім критеріям Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм на рівні В.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП, що акредитується, виходить із регіональної специфіки політичного порядку та порубіжного статусу Одеської області, має позитивну динаміку, відповідає тематиці спеціальності 052 - Політологія, має чітку внутрішню структуру та логічну послідовність ОК та викликає інтерес у всіх груп стейкхолдерів. Дана ОП передбачає широкі можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії через обрання дисциплін із блоку дисциплін за вибором та через набуття потужних дослідницьких, викладацьких та мовних компетенцій одночасно, сприяння з боку ЗВО академічній мобільності здобувачів. Правила прийому на ОНП є чіткими та корелюють зі змістом ОП, є публічно доступними та не містять дискримінаційних положень, під час реалізації ОП діє принцип студентоцентризму у навчанні, викладанні та проведенні досліджень. ЕГ відмічає потужний рівень інтернаціоналізації як здобувачів, так і НПП за ОП. в рамках ЗВО здійснюється широка популяризація принципів академічної доброчесності, в рамках яких усі роботи перевіряються за допомогою сервісу перевірки наукових робіт на наявність запозичень Unicheck. Роботодавці залучені до аудиторної та позааудиторної підготовки здобувачів. НПП мають широкі можливості для підвищення рівня професіоналізму завдяки, зокрема, накопичувальній системі підвищення кваліфікації в рамках ЗВО та за його межами. Здобувачі за ОП мають широкий доступ до ресурсів дослідницьких та мовних центрів, а також можуть отримати широкий спектр допомоги при зверненні до Профкому студентів і аспірантів. Якість ОП забезпечується деталізованою системою забезпечення якості освіти на основі щорічного моніторингу та обговорення внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами: здобувачами, НПП та роботодавцями, в цілому підтримкою тісних зв'язків із випускниками та роботодавцями. Сайт ЗВО здійснює дієву інформаційну підтримку, зокрема містить персональні сторінки НПП з детальним описом наукового та викладацького доробку. ЗВО стимулює наукову діяльність здобувачів через наявність вільного доступу до бібліотечного фонду, електронного репозитарію, безоплатної перевірки робіт за допомогою сервісу «Unicheck». Здобувачі та НПП за ОП активно беруть участь у міжнародних дослідницьких та навчальних проєктах, теми дисертаційних досліджень здобувачів корелюють з тематиками їх наукових керівників.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Разом із сильними сторонами ЕГ хотіла б відзначити низку слабких сторін даної ОП. ПРН за ОП забезпечуються переважно за рахунок вибіркового компонента. Не передбачено викладання дисциплін англійською мовою, хоча за ОП 2016 р. передбачено дисципліну за назвою English Academic Writing. Практична складова ОП визначена базою виключно ЗВО, що є певним звуженням індивідуальної освітньої траєкторії здобувача. Звітні документи з проходження практики мають певні хронологічні неузгодженості. Процедура визнання результатів навчання, отриманих в рамках неформальної освіти, на практиці ОП не підтверджується. Оновлення змісту ОК відбувалося раз на 3 роки, що є доволі рідко в умовах динамічного розвитку галузі. Інформаційна база, надана в рамках англійської версії сайту ЗВО є значно вужчою, ніж в рамках української версії. За даною ОНП відсутня практика оприлюднення

результатів опитувань на сайті ЗВО, сторінці факультету; також практика систематичного моніторингу освітнього процесу за ОНП шляхом опитування (анкетування) роботодавців, випускників є відсутньою. Лише частина здобувачів бере участь у програмах міжнародної академічної мобільності. ЕГ рекомендує розглянути можливість: - більш активно залучати потенційних роботодавців та здобувачів до формалізованих процедур щорічного перегляду та внесення змін до ОП, - використовувати досвід вітчизняних та іноземних ЗВО при перегляді ОП, - реалізувати відповідність ОП Напрямом 4 Стратегічних пріоритетів розвитку ОНУ («Ефективна економічна політика»), - переглянути механізм матриці відповідності за ОП, - впровадження дисциплін(и) з викладанням англійською мовою (іноземними мовами), - запровадження підготовки здобувачів за ОП за дуальною формою освіти, - привести звітну документацію про проходження практики у відповідність до навчальних планів, - запровадити практику визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, - удосконалити механізм відображення отриманих результатів навчання під час міжнародної академічної мобільності в індивідуальних планах ЗВО за даною ОНП, - оновлення змісту окремих освітніх компонентів на нормативному та фактичному рівнях частіше ніж раз на три роки, - використовувати сучасні платформи для інформування здобувачів наприклад внутрішніх груп/чатів, публічних каналів в телеграм і т.д., - запрошення більшої кількості професіоналів-практиків за політологічною тематикою до реалізації цілей ОП, - впровадження процедури щорічного рейтингування НПП з матеріальним стимулюванням переможців, - розширити обсяг інформації, доступний на англійській сторінці сайту ОНУ, - удосконалити моніторинг якості реалізації ОНП, шляхом анкетування внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів, випускників, систематизувати цей процес і публічно відображати результати даних опитувань на сайті ОНУ, - розробки онлайн анкет для отримання фідбеків від стейкхолдерів про зміст, недоліки чи рекомендації до ОНП, - стимулювати інтерес загалом здобувачів до участі у програмах міжнародної академічної мобільності.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою ОП, що акредитується, є «підготовка кваліфікованих фахівців-політологів, які здатні планувати, проектувати та виконувати комплексні наукові дослідження в галузі соціальних та поведінкових наук, застосовувати набуті компетентності в науково-дослідницькій, експертно-аналітичній, політико-консультаційній, викладацькій, громадській та суспільно-політичній діяльності», що відповідає Стратегічним пріоритетам розвитку ОНУ на 2020-2025 рр.. (<https://cutt.ly/RnXEVx7>). Відповідність Напрямом 1: «Інноваційна освітня діяльність, що відповідає європейським стандартам якості» Стратегічних пріоритетів забезпечується через міждисциплінарний характер ОП, її перегляд із «урахуванням потреб регіону, ринку праці, та запитів роботодавців» (піднапрямок «Актуальні освітні програми»), популяризацію та дотримання норм академічної доброчесності (піднапрямок «Культура якості»), проведення занять на платформі Google Classroom (піднапрямок «Діджиталізація освітнього процесу»), врахування специфіки порубіжної специфіки регіону (піднапрямок «Освітня діяльність для регіонального розвитку»). Напрямок 2: «Синергійний розвиток фундаментальних та прикладних досліджень» забезпечується через міждисциплінарність ОП, роботу здобувачів у рамках наукових та мовних центрів (піднапрямок «Інтердисциплінарність та міжгалузевість»). Напрямок 3: «Інтернаціоналізація діяльності» забезпечується через участь здобувачів та НПП у міжнародних програмах та проектах (піднапрямок «Освітні та наукова амбасада»). Напрямок 5: «Сучасна структура та інфраструктура, комфортні умови для освітньої та наукової діяльності» реалізується через систему підвищення кваліфікації викладачами всередині ЗВО та поза його межами. Втім, за Напрямом 4: «Ефективна економічна політика» ЕГ не виявила прямої кореляції з ОП, зокрема ректором ОНУ В. Трубою було зазначено, що через наявну систему бюджетування у ЗВО переважає система морального заохочення НПП (видання відділом кадрів грамот), втім є матеріальне заохочення викладачів у підготовці аспірантів та здобувачів у підготовці та захисті дисертаційного дослідження.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ЕГ проаналізувала подані ЗВО матеріали та відповіді під час фокус-груп онлайн візиту та дійшла висновку, що усі стейкхолдери беруть участь у перегляді ОП, зокрема з боку здобувачів Г. Трушевич, яка входить у групу розробки ОП, піднімала питання про практичну складову ОП, зокрема комунікаційну, після чого у ОП 2020 р. було впроваджено дисципліну «Комунікаційні технології наукового дискурсу», також вона зазначила, що у випадку, якщо здобувачі хочуть висловити бажання щось змінити у ОП, вони можуть до неї звернутися з ідеями, і вона готова

їх представити на обговоренні на факультеті. НПП зазначили, що переглядають зміст своїх дисциплін відповідно. З боку роботодавців на адресу ОП надаються схвальні відгуки, зокрема ЕГ ознайомила із відгуками та рецензіями від ГО «Соціальна експертна платформа «Національна стратегія розвитку», Львівської міської ради, Фонду Відродження, втім всі вони не містять конкретних пропозицій щодо покращення ОП, що акредитується. Під час фокус-групи із роботодавцями, задіяними у даній ОП, Є. Попов з МФ «Відродження» зазначив, що надавав рецензію на дану ОП, а також, що у бесіді з представниками підрозділу рекомендував впровадження дисципліни із тайм-менеджменті, і вона була впроваджена (ВБ 1.2. Психологія ефективного управління часом), Г. Шелест - членкиня правління Ради зовнішньої політики «Українська призма» відзначила, що обговорювала ОП в рамках спільних заходів, висловлювала побажання щодо посилення набуття здобувачами знань щодо Балкан та Кавказу, що було реалізовано у появі відповідних тематик дисертаційних досліджень. Вплив академічної спільноти в рамках ОП реалізується через взаємодію із Дипломатичною академією України, представники даної інституції під час фокус-групи відзначали співпрацю з НПП та здобувачами, а також ЕГ мала можливість ознайомитися зі схвальною рецензією на ОП 2020 р. від заступниці директора Дипломатичної академії Є. Габер. Усі групи стейкхолдерів висловлюють зацікавленість у ОП та її перегляді, втім, чіткого документального підтвердження кореляції між побажаннями роботодавців та змінами у ОП ЕГ виявлено не було.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Під час онлайн візиту ЕГ з'ясувала, що при формуванні ОП 2016 р. та при її перегляді у 2020 р. бралася до уваги така специфіка галузевого контексту як необхідність формування на третьому рівні освіти універсального політолога-дослідника, здатного ґрунтовно вивчати та розв'язувати проблеми як національного, так і міжнародного рівнів. Регіональний контекст програми передбачає врахування порубіжного статусу Одеської області, наявності потужної турецької, російської, румунської, болгарської діаспори зі своїми культурно-історичними поглядами на регіон та локальними політичними інтересами, що зумовило необхідність впровадження ОК з тематики міжнародних відносин в рамках ОП за спеціальністю 052. Крім того на користь впровадження дисциплін з міжнародних відносин було зазначено на зустрічі із Гарантом, що неформальний моніторинг, спілкування з випускниками аспірантури до 2016 р. продемонстрував, що їх значна частина працевлаштована у Дипломатичній академії України (3 випускники), а також консульствах та дипломатичних місіях тощо. Втім, варто зазначити, що відповідність даної ОП спеціальності 052 - політологія здійснюється за рахунок того, що усі ОК мають загальнодослідницький або політологічний характер, а дисципліни за тематикою міжнародних відносин разом із низкою політологічних дисциплін становлять блок компонентів вільного вибору здобувача. За словами Гаранта при формуванні та перегляді ОП враховувався досвід Донецького національного університету ім. В. Стуса, Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка та Національного університету «Одеська юридична академія», втім запозичення досвіду переважно стосувалося процесу створення та захисту в разових спеціалізованих вчених рада; досвід вітчизняних та іноземних ЗВО при формуванні цілей та ОК даної ОП використано не було.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Відповідний стандарт вищої освіти відсутній, також а рамках автономії ЗВО не передбачено форми Тимчасового стандарту, втім, програмні результати навчання відповідають вимогам 8 рівня Національної рамки кваліфікацій. ПРН за ОП згруповані за 4 дескрипторами - «знання», «уміння», «комунікація» та «автономія і відповідальність». Опису дескриптора «знання» Національної рамки кваліфікацій відповідають ПРЗ 01-11, зокрема ПРЗ 01. Знати на поглибленому рівні нормативну та позитивну політичну теорію, політичний аналіз, порівняльну та прикладну політологію та володіти категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки; ПРЗ 02. Знати основні методик, ефективні стратегії і методи теоретичних та емпіричних досліджень політичних систем та зовнішньої політики держав з урахуванням новітніх кількісних та якісних методів обробки та представлення інформації; ПРЗ 04. Знати основні етапи формування міжнародних відносин та зміни геополітичного балансу сил з урахуванням необхідності їх використання у дослідницькій діяльності; ПРЗ 05. Мати ґрунтовні знання з ключових засад професійної та наукової етики, системи морально-культурних цінностей українського суспільства; ПРЗ 06. Знати теоретико-методологічні основи педагогічного процесу вищої школи у контексті класичних та сучасних педагогічних поглядів і концепцій. Опису дескриптора «уміння» НРК відповідають ПРУ 01-09, зокрема ПРУ 01. Уміти застосовувати універсальні навички дослідника, зокрема застосування сучасних інформаційних технологій, розробки, організації та управління науковими проектами та/або науковими дослідженнями, презентації їх результатів у професійному середовищі через сучасні форми наукової комунікації; ПРУ 03. Уміти конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу. Опису дескриптора «комунікація» НРК відповідають ПРК 01-03, зокрема ПРК 01. Використовувати державну та іноземну мову як усно, так і письмово на рівні, достатньому для ефективної професійної комунікації...; ПРК 02. Професійно презентувати результати своїх досліджень у письмовій та усній формах: під час наукових конференцій, семінарів, у наукових статтях у фахових виданнях. Опису дескриптора «автономія і відповідальність» НРК відповідають ПРА 01-03: ПРА 01. Уміти самостійно проводити наукові дослідження, формулювати висновки, пропозиції та приймати рішення

ПРА 02. Мати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвинене критичне мислення, професійну етику та академічну доброчесність, повагу різноманітності та мультикультурності.
ПРА 03. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони: актуальність ОП відповідно до регіонального контексту - порубіжного статусу та багатонаціонального складу Одеської обл., зацікавленість усіх груп стейкхолдерів у даній ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Рекомендації: розглянути можливість більш активно залучати потенційних роботодавців та здобувачів до формалізованих процедур щорічного перегляду та внесення змін до ОП, використовувати досвід вітчизняних та іноземних ЗВО при перегляді ОП, реалізувати відповідність ОП Напрямку 4 Стратегічних пріоритетів розвитку ОНУ («Ефективна економічна політика»), розглянути досвід зарубіжних ЗВО при наступному перегляді ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Проаналізувавши сильні та слабкі сторони, позитивні практики ОП, експертна група дійшла висновку, що даній ОП може бути присуджено рівень відповідності В за критерієм 1. Зазначені слабкі сторони не є суттєвими для діяльності в рамках освітньої програми.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

На основі аналізу звіту про СО, аналізу ОНП останньої редакції отримані свідчення того, що освітня складова ОНП «Політологія» становить 45 кредитів ECTS, й передбачає оволодіння студентами 19 (7 обов'язкових, 12 вибіркового) освітніх компонентів, та проходження педагогічної практики. Передбачений термін навчання - 4 роки. Все це відповідає ст.5 Закону України «Про вищу освіту» та регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І.Мечникова» (<https://cutt.ly/BnVXsmz>). Стандарт вищої освіти відсутній. ЕГ на основі наданих, та додатково отриманих документів запит №1, 2 (витяги з протоколу засідань НМС №3 від 12.02.2020, №5 від 06.06.2017, №5 від 11.06.2018, №4 від 11.06.2017, а також в ході зустрічі № 2 пересвідчилась, що ОНП «Політологія» з 2016 року періодично переглядалася та оновлювалася. ЕГ отримала додаткові документи (запит 1,2 - витяг з протоколу НМК від 11.06.2018, які свідчать, що до ОНП у редакції 2019р. ОК English Academic writing замінено на Academic writing.) Відповідно до ОНП 2016 року та навчального плану 2016 року, загальний обсяг ОНП складав 45 кредитів ECTS, з яких загальний обсяг обов'язкових компонентів 33 кредити ECTS (18 кредитів ECTS – цикл дисциплін гуманітарно наукової підготовки, 15 кредитів ECTS – цикл дисциплін професійно наукової підготовки, 6 кредитів ECTS – відведено на педагогічну практику). Цикл дисциплін вільного вибору аспіранта – 12 кредитів ECTS, що становить 27 % від загального обсягу ОНП у кредитах ECTS, що відповідає нормі. В ОНП 2020р. «Політологія» та у відповідному навчальному плану 2020 р. обсяг нормативних компонентів – 30 кредитів ECTS (67%) із них – відведено на педагогічну (асистентську) практику. Обсяг вибіркового компоненту у порівнянні з ОНП 2016 р. збільшено і становить 15 кредитів ECTS (33%). Всі ОК за даною ОНП плануються в обсязі, не менше 3 кредитів ECTS.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених

цілей та програмних результатів навчання.

На основі аналізу ОНП «Політологія», відповідного навчального плану, структурно-логічної схеми даної ОНП, матриці відповідності програмних РН компонентам ОНП та у ході проведеної фокус зустрічі з Гарантом, ЕГ робить висновок про те, ОНП «Політологія» вже напрацювала значний досвід, вибудовуючи та періодично модифікуючи власну структуру. Специфіка регіону та динаміка останніх кількох років засвідчує, що дана ОНП прагне знайти оптимальний для себе формат, тому змістовне наповнення чи структура низки курсів періодично змінювались. Також, ЕГ на основі проведеного аналізу останньої редакції ОНП, що ОК за даною ОНП відмічаються змістовною систематизацією, логічно пов'язані між собою за семестрами, що дає підстави для досягнення ЗВО третього освітньо-наукового рівня вищої освіти заявлених цілей та ПРН, окрім цього, розміщення ОК в ОНП відмічаються логічністю і послідовністю: так, наприклад, ОК2 «Наукова проектна діяльність та інтелектуальна власність», ОК 1 «Філософія науки та етика науковця» передують ОК7 - «Педагогічна (асистентська) практика». Разом з тим, ЕГ хоче звернути увагу на дисбаланс щодо наявності в ОНП ОК 3 «Академічне письмо іноземною мовою», на яку передбачено 6 кредитів ECTS і, водночас, відсутності ОК за даною ОП, які викладаються іноземною мовою. Проаналізувавши Матрицю забезпечення програмних результатів навчання (ПР) відповідними компонентами освітньої програми (таблиця 4 відомості про СО): ЕГ відмічає, що не всі РН за даною ОНП забезпечуються нормативними компонентами, так ПР302 та ПРУ09 забезпечуються виключно варіативними ОК. Отже, досягнення програмних результатів навчання ставиться в залежність від вибору здобувачів та унеможливує досягнення цілей ОНП. ЕГ вважає за доречне переглянути механізм оформлення матриці на предмет її повної відповідності співвідношення ОК програмним компетентностям та виправити означені незгодженості. Зміст ОНП включає компоненти, необхідні згідно п. 27 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), що передбачають набуття аспірантом таких компетентностей відповідно до НРК: 1) здобуття глибинних знань із спеціальності (у ОНП - це ОК 5 «Історія, концепції та сучасні досягнення політичної науки»); 2) оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями (ОК1 «Філософія науки та етика науковця»); 3) набуття універсальних навичок дослідника (ОК2 «Наукова проектна діяльність та інтелектуальна власність», ОК 6 «Методи, аналіз та презентація результатів наукових досліджень», ОК 3 «Академічне письмо іноземною мовою»; 4) здобуття мовних компетентностей (ОК 4 «Комунікаційні технології наукового дискурсу»).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

ЕГ здійснила аналіз ОНП «Політологія», базуючись на визначенні предметної області 05 Соціальні та поведінкові науки; та спеціальності 052 Політологія . В цьому контексті було вивчено змістовне наповнення обов'язкових компонент ОНП з циклів обов'язкових дисциплін (30 кредитів ЕКТС), вибіркової (15 кредитів ЕКТС) та практичної (6 кредитів ЕКТС) підготовки, перелік яких включено в останню редакцію ОНП. ЕГ підтверджує їхню відповідність об'єкту вивчення предметної області, що здійснюється через наступні ОК: «Історія, концепції та сучасні досягнення політичної науки», «Методи, аналіз та презентація результатів наукових досліджень», «Наукова проектна діяльність та інтелектуальна власність», «Академічне письмо іноземною мовою», «Педагогіка вищої школи», Педагогічна (асистентська) практика. В результаті опанування даними ОК у ЗВО третього освітньо-наукового рівня вищої освіти формуються знання щодо історії, концепцій та проблем політичної науки; застосування методології та методики наукових досліджень в галузі політичних відносин; вирішення складних нестандартних завдань в межах управління проектами та програмами в сфері політичних відносин; підтримці систематичних зв'язків із міжнародною науковою спільнотою, участь у програмах міжнародної академічної мобільності; застосування практичних знань з педагогіки вищої школи у практичній діяльності викладача закладу вищої освіти. Дана ОНП має дослідницьку, практичну та викладацьку складові. Дослідницька частина є науково орієнтованою. Викладацька частина є практично орієнтованою. ЕГ підтверджує, що заявлена ОНП відповідає предметній області заявленої спеціальності.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

В межах ОНП передбачено 33,3% для вибіркового вибору дисциплін, що формально відповідає вимогам законодавства. Дане право реалізується ЗВО згідно чинного Положення «Про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін» (<https://cutt.ly/WnVXlhr>). Під час зустрічі ЕГ з фокус групою здобувачів вищої освіти (Зустріч №4) було підтверджено можливість вільного вибору дисциплін. Під час бесіди з ЕГ із ЗВО третього освітньо-наукового рівня вищої освіти було з'ясовано всі етапи механізму обрання вибіркового вибору дисциплін. Фінальний етап вибору дисциплін розглядається на засіданні випускової кафедри, за результатами якого формується індивідуальний навчальний план аспіранта. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та чинного Положення ОНУ імені І.І. Мечникова. Також ЕГ переконалася, що здобувач має право обрати дисципліни з інших ОНП, які реалізуються на спеціальностях факультету, зокрема, та університету в цілому. Опис ОНП для вибору дисциплін: <http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>. ЕГ отримала підтверджуючі документи (запит 3,4,8 - копії заяв ЗВО третього освітньо-наукового рівня вищої освіти про обрання ними вибіркового вибору дисциплін.) Та запит 1,2 - витяги з протоколів засідань науково-методичних семінарів кафедри політології (№4 від 13.06.2018, та кафедри міжнародних відносин (№1 від 30.11.2017, №3 від 21.05.2018 про обговорення питань вибіркового вибору дисциплін).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Останньою редакцією ОНП та у навчальному плані передбачено педагогічну (асистентську) практику для здобувачів третього освітньо – наукового рівня, яка передбачає 6 кредитів ЄКТС на третьому році навчання і є обов'язковою ОК. В ОНА організація та проведення практики здійснюється відповідно до чинних положень: «Про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти в ОНУ» (<https://cutt.ly/5nVXvZh>) та «Про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі ОНУ» (<https://cutt.ly/SnVXmqO>) та конкретизується Програмою педагогічної практик для докторів філософії спеціальності 052 – Політологія (<https://cutt.ly/8nVXW7e>). Під час зустрічі ЕГ з фокус групою №2, та №4 було підтверджено, що базами практики є виключно академічні групи 1 – 2 рівнів вищої освіти спеціальностей ФМВПС або інших факультетів ОНУ, на яких викладається загальний курс політології. Укладених угод про проходження педагогічної (асистентської) практики на інших підприємствах, установах організаціях ЕГ не було надано. ЕГ отримала роз'яснення процесу проходження педагогічної (асистентської) практики від учасників фокус групи №4, від гаранта ОНП, та з аналізу наданих додаткових документів – запит 3,4,8 (щоденника педагогічної практики ЗВО третього освітньо-наукового рівня Назаренка С.І., Характеристики за результатами проходження практики Назаренка С.І., плану -конспекту лекції). ОНП передбачає проведення здобувачами лекційних та практичних занять з дисциплін спеціальності для студентів першого рівня з метою набуття педагогічних навичок та умінь професійного викладання навчального матеріалу. Також під час зустрічі, здобувачі третього освітньо - наукового рівня підтвердили, що мали позитивний досвід проведення навчальних занять читання лекцій і задоволені рівнем педагогічної практичної підготовки в ОНУ за даною ОН (Білозерова Я., Топчіу Г. Ніколаєва Д., Геба Г. - здобувачі вищої освіти 3- 4 років навчання). Випадків набуття практичних навичок в рамках академічної мобільності не виявлено. Разом з тим, ЕГ не отримала копію Наказу по ОНУ про направлення ЗВО третього освітньо - наукового рівня на педагогічну практику, що не дозволило повністю сформуванню уявлення про внутрішні «бази практики» (факультети, кафедри, керівників) всіх ЗВО третього освітньо - наукового рівня за даною ОНП, Також у наданих додаткових документах (запит 2,3,8 – щоденник практики Назаренка С.І. неточності: період проходження практики – з 26.10 - 22.11.2020, а у календарному графіку проходження практики стоїть 1 семестр 2019р. ЕГ не зрозуміло, з якою метою вказаний даний хронологічний період і просить, з приводу даного моменту, додаткового уточнення.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

За даною ОНП передбачається набуття здобувачами soft skills, що відповідають перспективам подальшої професійної діяльності у сфері політичної аналітики, надання консалтингових послуг представникам НУО, управлінським структурам об'єднаних територіальних громад, регіональним органам державної виконавчої влади. ЕГ під час зустрічей з фокус -групами №2, № 4, 6, №8 отримала підтвердження того, що формування soft skills за даною ОНП забезпечується, зокрема, такими обов'язковими ОК «Психологія ефективного управління часом», «Комунікаційні технології наукового дискурсу», «Методи, аналіз та презентація результатів наукових досліджень» (Пашаєва К., Трушевич Г., Ніколаєва Д.- ЗВО третього освітньо - наукового рівня 3-4 років навчання підтвердили, що заявлені форми і методи навчання за даними ОК передбачають максимальне залучення здобувачів до дискусій, консультацій, «мозкового штурму», роботи в групах, роботи з «кейсами», що сприяло у них набуттю компетентностей з самопрезентації, абстрактного мислення, креативності, мистецтву ефективного спілкування та командної роботи. Набуття соціальних навичок «soft skills» відбувається також через залучення здобувачів - аспірантів до роботи Центру міжнародних досліджень (Дубовик В.А.), Одеського центру з питань нерозповсюдження (Сіновець П.А.), а також трьох мовних центрів (керівники -Мігдальський Д.І., Тарасюк Ю.М., Сніговська О.В.), що сприяє формуванню у них компетентностей з міжкультурних комунікацій,преконої діяльності, поглиблюють лідерські якості. Про важливість формування «soft skills» у здобувачів-аспірантів під час участі у конференціях, тренінгах, круглих столах та суспільно-політичних і наукових заходах, які проводяться ОНУ разом із зовнішніми стейкхолдерами, наголошувалося під час зустрічі ЕГ з роботодавцями (зустріч № 8): Габер Є.В. - заступником директора Дипломагічної академії України ім. Г.Удовенка при МЗС; Поповим Є. О. - керівником південноукраїнського представництва Міжнародного фонду «Відродження», Шелест Г.В. - членкинею правління Ради зовнішньої політики «Українська призма», Коваль І.М. - секретарем міської ради VIII скликання м. Одеса - всі ці заходи сприяють набуттю навичок самопрезентації, вмінню проходити інтерв'ю, виявляють лідерський потенціал здобувачів.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є

відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ з'ясовано, що в основі ОНП «Політологія» закладено збалансований підхід до співвідношення обсягу окремих ОК у кредитах ECTS (обсяг 1 кредиту становить 30 годин) із фактичним навантаженням ЗВО третього освітньо - наукового рівня, що сприяє досягненню цілей та програмних результатів навчання. Даний підхід регламентується Законом України «Про вищу освіту» і визначається Р.5. «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І.Мечникова» (<https://cutt.ly/7nVXIuy>) ОНП передбачає наявність нормативних (обов'язкових) та вибіркових ОК. Загальний обсяг ОНП - 45 кредитів ECTS, що передбачає оволодіння ЗВО 19 ОК (7 обов'язкових, 12 вибіркових), проходження педагогічної (асистентської) практики. За ОНП останньої редакції та відповідним навчальним планом обсяг нормативних компонент-30 кредитів ECTS (67%), відповідно, у навчальному плані обсяг обов'язкових компонент становить 900 годин, у тому числі аудиторне навантаження 240 годин (98 – лекційні заняття, 142 годин – практичні, самостійна робота – 660 год.). Обсяг вибіркових компонент становить 15 кредитів ECTS (33%), у тому числі загальний обсяг – 450 годин, аудиторних – 178 годин. Самостійна робота – 300 годин. Гарант ОНП підтвердила, що організація освітнього процесу дозволяє не перевантажувати здобувачів аудиторними заняттями, що створює можливості для проведення самостійної науково-дослідницької роботи за темою дисертаційного дослідження. Під час зустрічі з фокус-групами (№ 4) здобувачі зазначили, що вони не перевантажені та мають достатньо часу як на самостійну, так і на наукову роботу.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

У ОНУ ім. І.І. Мечникова за ОНП «Політологія» підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ЕГ відзначає позитивну динаміку розвитку ОНП, що проявляється у врахуванні специфіки спеціальності «Політологія», відповідності її предметній області, забезпечення належним чином періодичного перегляду структури ОНП. На думку ЕГ, перевагою ОНП є забезпечення можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами навчальних дисциплін. Варто також відмітити ефективні методи, що застосовуються для розвитку низки soft skills у здобувачів цієї ОНП, а також наявний досвід практичної викладацької діяльності за фахом у здобувачів. ОК, включені до останньої редакції ОНП, складають логічну взаємопов'язану систему та в цілому дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. ОНП характеризується сильною мовною підготовкою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Наявність неузгодженостей при формуванні «Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми»: лише вибіркові компоненти забезпечують формування програмних результатів навчання (ПРН). Не передбачено викладання навчальних дисциплін іноземними мовами, хоча на ОНП передбачено ОК «Academic writing». Формування практичної складової забезпечується лише базою даного університету, що, дещо обмежує ЗВО третього освітньо - наукового у їх формуванні індивідуальної освітньої траєкторії. Звітна документація, за результатами проходження педагогічної (асистентської) практики ЗВО третього освітньо - наукового рівня містить певні хронологічні неузгодженості. Рекомендації. Переглянути механізм оформлення матриці на предмет її повної відповідності співвідношення ОК програмним компетентностям. Беручи до уваги наявність мовних центрів та сильну мовну підготовку, рекомендується розглянути можливість викладання окремих ОК за даною ОНП іноземною мовою. Розглянути можливість запровадження за ОНП «Політологія» підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою. Звітну документацію за результатами проходження педагогічної (асистентської) практики ЗВО третього освітньо - наукового рівня рекомендується привести у відповідність до ОНП та відповідного навчального плану.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Враховуючи сильні сторони і позитивні практики за даною ОНП, зважаючи на некритичність виявлених слабких сторін, а також надані рекомендації ЕГ щодо подальшого їх усунення та, в цілому, удосконалення ОНП у контексті критерію 2, експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за Критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

ЕГ проаналізувавши нормативно-правову базу ОНУ ім. І.І. Мечникова, яка регламентує правила прийому на навчання за даною ОНП з'ясувала, що вони є чіткими та зрозумілими, а також не містять дискримінаційних положень. Вся нормативно-правова документація, що регламентує принципи та правила прийому на навчання розміщена на сайті університету та знаходиться у вільному доступі і включає: Правила прийому до Одеського національного університету імені І.І. Мечникова у 2021 році <https://cutt.ly/pnVXFCu> Правила прийому до аспірантури Одеського національного університету імені І.І. Мечникова у 2021 році <https://cutt.ly/xnVXJDq> Перелік документів, необхідних для вступу до аспірантури для здобуття ступеня доктора філософії <https://cutt.ly/xnVXJDq> Перелік спеціальностей/освітніх програм та вступних випробувань, за якими здійснюється вступ до аспірантури <http://onu.edu.ua/uk/science/postgraduate/vstupnykam> Контактна інформація приймальної комісії - <https://cutt.ly/pnVXV8s> Наведена інформація знаходиться у відкритому доступі та є релевантною до даної ОНП.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Проаналізувавши нормативно-правову базу університету, що регламентує правила прийому на навчання за даною ОНП, ЕГ дійшла висновку, що вступні випробування, процедура зарахування та критерії оцінювання на сторінці університету на дану ОНП є актуальними і враховують особливості самої ОНП. Для здобуття ступеня доктора філософії приймаються особи за результатами фахових вступних випробувань. Особа може вступити до ОНУ для здобуття ступеня доктора філософії на основі ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю, за умови успішного проходження додаткових вступних випробувань (співбесіда) з урахуванням середнього балу додатка до диплома магістра або спеціаліста (Правила прийому додаток №7 <https://cutt.ly/SnVXMBx>). Для конкурсного відбору вступників при прийомі на навчання для здобуття ступеня доктора філософії на основі здобутого ступеня магістра конкурсний бал обчислюється як сума результату фахового випробування, вступного екзамену з іноземної мови та іспиту з фаху. Програми вступних випробувань затверджуються Приймальною комісією університету та розміщуються на сайті (<https://cutt.ly/FnVX2z1>) В ході фокус-групи №4 із здобувачами перелік вступних випробувань був підтверджений. Зі сторони здобувачів зауважень щодо правил прийому, їх чіткості та зрозумілості не вказано.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ встановила, що у ОНУ ім. І.І. Мечникова розроблені та впроваджені наступні Положення, які регулюють визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти в інших ЗВО: 1) Положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення та зміни умов навчання студентів Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<https://cutt.ly/CnVX4oS>); 2) Положенням про порядок визнання (перезарахування) результатів навчання учасників програм академічної мобільності в ОНУ імені І. І. Мечникова (<https://cutt.ly/UnVX6ar>). На фокус-групах із здобувачами та НПП (зустріч №4, №3 було з'ясовано, що вони ознайомлені із цими правилами, а документи знаходяться у відкритому доступі. ЕГ з'ясувала, що в ОНУ імені І. І. Мечникова на практиці реалізується зовнішня академічна мобільність, підтвердження цього члени ЕГ отримали в ході проведених фокус-груп (№3, №4 - це підтвердили ЗВО за даною ОНП 2 і 4 років навчання - Пашаєва К., Азасв Дж., Трушевич Г.), та на основі аналізу отриманих додаткових документів (запит 5,6,7 - сертифікатів про проходження міжнародного стажування). Проте, ЕГ не отримала документального підтвердження жодного випадку перезарахування результатів навчання, отриманих ЗВО за даною ОНП в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності і занесення цих результатів до індивідуальних планів ЗВО третього освітньо-наукового рівня. Для подальшого вдосконалення ОНП «Політологія» ЕГ рекомендує удосконалити механізм перезарахування результатів навчання, отриманих ЗВО за даною ОНП в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності із відображенням цих результатів в індивідуальних планах ЗВО третього освітньо-наукового рівня вищої освіти.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Експертна група відмічає, що питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється «Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти Одеського національного університету імені І.І.Мечникова. (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-neformal-osvita.pdf>). Документ розміщений на сайті ЗВО у публічному доступі, він є чітким і зрозумілим для учасників освітнього процесу в плані регламентації правил та процедури розгляду та встановлення відповідності здобутих результатів навчання тим, що передбачені освітньою програмою ЗВО. Проте, зустріч ЕГ з гарантом ОНП, з представниками деканату підтвердила інформацію, що випадків застосування правил визнання результатів навчання, отриманих ЗВО третього освітньо- наукового рівня вищої освіти у неформальній освіті, за ОНП «Політологія» не було. Разом з тим, для подальшого вдосконалення ОНП ЕГ рекомендує розглянути можливість визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті для ЗВО третього освітньо- наукового рівня вищої освіти в межах окремих ОК за ОНП «Політологія».

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони: ЕГ відмічає чітку нормативну регламентацію правил прийому на навчання, за освітньою програмою, які враховують особливості даної ОНП, знаходяться у публічному доступі, є зрозумілими і не містять дискримінаційних положень. Серед позитивних практик ЕГ відмічає залучення ЗВО за ОНП «Політологія» до процесу зовнішньої академічної мобільності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

В ОНУ ім. Мечникова відсутні практика визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, беручи до уваги сучасні можливості дистанційного навчання. Не дивлячись на те, що в університеті визначений порядок перезарахування результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності ЗВО третього освітньо- наукового рівня, ЕГ не отримала практичного підтвердження відображення отриманих результатів навчання під час міжнародної академічної мобільності в індивідуальних планах ЗВО за даною ОНП, поряд з тим, що сам процес міжнародної академічної мобільності в ОНУ ім. І.І. Мечникова здійснюється. Рекомендації: 1.Для подальшого розвитку та вдосконалення ОНП, ЕГ рекомендує запровадити практику визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, беручи до уваги сучасні можливості дистанційного навчання. 2.Удосконалити механізм відображення отриманих результатів навчання під час міжнародної академічної мобільності в індивідуальних планах ЗВО за даною ОНП.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті виявлених слабких сторін критерію 3, ЕГ дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Експертною групою з'ясовано, що перелік основних форм та методів навчання визначається положенням «Про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова» (<https://cutt.ly/2nX8VkJT>), де в п 3.1 зазначається, що освітній процес здійснюється за такими формами як навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка а також контрольні заходи. Відповідно до даного положення основними видами навчальних занять є лекція,

семінарське, практичне, лабораторне й індивідуальне заняття, консультація. Специфіку форм та методів навчання на третьому освітньо-науковому рівні визначається положенням «Про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі ОНУ імені І.І. Мечникова» (<https://cutt.ly/VnX89L5>). З'ясовано, що форми і методи, які застосовуються під час викладання на ОНП конкретизуються у наявній НП та РНП курсів. Дані документи розміщені на сторінці ФМВПС офіційного сайту ОНУ імені І.І. Мечникова (<https://cutt.ly/lnX7dIA>). Відповідно до звіту самоаналізу та фокус-групи із гарантом перевірено, що освітній процес на даній ОНП відповідає студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи і передбачає по-перше, врахування базової освіти, професійної діяльності аспіранта науковим керівником в процесі визначення і формулювання теми; по-друге, наявна індивідуальна освітня та наукова траєкторія здобувача, яка виражається у можливості вибору теми наукового дослідження, яка відповідає запиту здобувача та наявності достатньої кількості вибіркових компонентів та нормативно закріплена їх кількість 15 кредитів ЄКТС, що складає 33% , по-третє, адаптивність наукових інтересів кафедр до запитів здобувачів, по-четверте, здобувачі мають постійний зворотній зв'язок в т.ч. через участь в регулярних опитуваннях, які регламентуються «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості» (<https://cutt.ly/MnX6Nyh>) та Статутом ЗВО (<https://cutt.ly/rnCqg7n>). Дану інформацію підтверджено також на фокус-групі із здобувачами.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Доступність та зрозумілість інформації в контексті цілей, змісту та ПРН, відповідного порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів забезпечена в достатній для здобувачів мірі та визначається «Освітньо-науковою програмою спеціальності 052 Політологія», навчальними планами та навчальною програмою, яка включає навчальні та робочі програми дисциплін (<https://cutt.ly/QnCwzmD>). У відповідному розділі офіційного сайту ЗВО «Докторантура та аспірантура» розміщена та регулярно оновлюється інформація про освітню складову (навчальні дисципліни та практика, склад академічних та мовних груп, графік навчальних занять, розклад дисциплін), сесію (розклад, критерії оцінювання), наукову складову (наявний проект наукового дослідження аспіранта, наукова складовка освітньо-наукової програми, інформація про наукове керівництво аспірантами) та інша інформація про організаційне забезпечення здобувачів (проміжна атестація, зразки бланків, пам'ятка для здобувачів і т.д.) (<https://cutt.ly/2nCe8Uk>). Наявна сторінка у соціальній мережі Фейсбук для повідомлення релевантної інформації (<https://cutt.ly/rnCrosJ>). Підтвердження доступності та зрозумілості також було констатовано на фокус-групі із здобувачами, зокрема про це зазначала здобувачка Хакімова В.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Експертною групою з'ясовано, що ОНП Політологія має практичну, викладацьку та наукову складові. Практична та викладацька складові реалізуються через наявність освітньої складової із лекційними, семінарськими та іншими видами занять. Освітня складова доволі тісно пов'язана із науково-дослідницькою діяльністю здобувачів та науково-педагогічного персоналу. Зокрема, в залежності від теми дослідження здобувачі включені до переліку НДР кафедри Політології, де основною темою є «Дослідження політичної реальності в контексті нелінійної соціокультурної динаміки» (науковий керівник проф. д.філос.н. Попков Василь Васильович) та кафедри міжнародних відносин, де основною темою є «Глобальні, регіональні та локальні чинники формування сучасної системи міжнародних відносин» (науковий керівник - проф. Коваль Ігор Миколайович). Таким чином ЗВО забезпечує поєднання навчання і дослідження під час реалізації даної ОНП. З'ясовано, що наявна можливість апробації результатів наукових досліджень здобувачів через Центр міжнародних досліджень (<https://cutt.ly/CnCiZve>), Одеський центр з питань нерозповсюдження (<https://cutt.ly/VnCoxOo>). Здобувачі під час зустрічі повідомили, що їх повідомляють про можливість участі у міжнародних конференціях, тому числі й тих, що організовуються ЗВО. Також експертній групі вдалось верифікувати наявність таких освітніх компонентів, як «Академічне письмо іноземною мовою» та «Методи, аналіз та презентація результатів наукових досліджень». З метою публікації результатів наукових досліджень аспірантів видається власний науковий журнал «Міжнародні та політичні дослідження», а один раз на два роки на проводиться міжнародна наукова конференція. ЕГ також з'ясовано, що науково-педагогічний персонал інтегрує в освітній процес методи навчання, засновані на власних або найбільш успішних дослідженнях, які включають більш активну взаємодію здобувачів під час освітнього процесу між собою та із викладачем, інтерактивність та інші ефективні інструменти.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Науково-педагогічний персонал при оновленні змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик керуються наступною нормативно-правовою базою: положення «Про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова» (<https://cutt.ly/2nX8VtT>), положення «Про освітні програми в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова» (<https://cutt.ly/anCawF8>). Експертною групою під час зустрічі із науково-педагогічним персоналом та на основі аналізу звіту самооцінювання з'ясовано, що безпосереднє

оновлення змісту освітніх компонентів, форм і методів навчання проводиться шляхом регулярного моніторингу та оновлення змісту і джерельної бази власних дисциплін, академічну мобільність та впровадження її результатів в окремі курси або окремі компоненти курсів, шляхом стажувань, участь в тренінгах і т.д. Здобувачі підтвердили постійну взаємодію із викладачами в контексті наповнення ОК та обговорення рекомендацій щодо оновлення дисциплін в цілому та окремих частин. Було перевірено, що зміст ОНП Політологія та навчальні плани нещодавно зазнали змін на основі результату моніторингу. Зокрема, до нової версії навчального плану включено нові освітні компоненти такі як «Комунікаційні технології наукового дискурсу», «Психологія ефективного управління часом», «Інтернаціоналізація освітньо-наукової діяльності», «Методи статистичної обробки даних». Однак наявна норма, яка передбачає, що оновлення робочих навчальних програм курсів ОНП один раз на три роки, що є доволі великим періодом враховуючи швидку зміну тенденцій.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Досліджено та верифіковано, що інтернаціоналізація діяльності ЗВО реалізується для всіх учасників освітнього процесу через наявне положення «Про реалізацію права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ОНУ» (<https://cutt.ly/8nCs3aJ>). Експертною групою з'ясовано, що наявні доволі тісні зв'язки між ЗВО й даною ОНП та партнерами із різними країнами, про що свідчить зустріч із стейкхолдерами/роботодавцями та відкрита зустріч. Основний фокус співпраці направлений на країни Сходу. Науково-педагогічний персонал групи забезпечення даної ОНП та наукові керівники здобувачів є членами різних міжнародних наукових організацій, зокрема: Брусилівська О.І.: член EISA, ESA, IAMCR, IPSA, MPSA USA, Коваль І. М.: член ISA, AAASS, Синовець П.А.: член PONARS, Коч С.В. член МАГ, Хорошилов О.Ю.: член Eastern European Centre for Multiparty Democracy, Захарченко А.М.: член AIS, WIIS. Здобувачка Пашаєва К.Ф. пройшла стажування у Центрі досліджень проблем миру (Трьомсе, 2018), здобувачка Трушевич Г. пройшла онлайн курс «Громадянська політика в Америці: громадська думка, вибори, групи інтересів та ЗМІ» (Harvard, 2021). Також адміністрацією ЗВО на фокус-групі підтверджено всебічне сприяння інтернаціоналізації НПП та здобувачів через ту ж участь в міжнародних проектах та спільнотах, діяльність мовних центрів. ЕГ констатує стабільну динаміку міжнародної діяльності в межах даної ОНП. Однак, як було з'ясовано на фокус групі із Гарантом попри участь здобувачів та науково-педагогічного персоналу в міжнародних проектах чи подіях викладання жодної із дисциплін не ведеться іноземною мовою.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильні сторони: - інтернаціоналізація науково-педагогічного персоналу та здобувачів; - наявний студентоцентризований підхід до навчання, викладання та досліджень.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони: - оновлення змісту освітніх компонентів передбачається раз на три роки, що є доволі великим терміном враховуючи специфіку політичної науки Недоліки – не виявлено. Рекомендації: - оновлення змісту окремих освітніх компонентів на нормативному та фактичному рівнях рекомендуємо здійснювати частіше ніж раз на три роки; - впровадження практики викладання дисциплін іноземними мовами може сприяти підвищенню рівня володіння мовою та посиленню інтернаціоналізації ЗВО в цілому.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зважаючи на наведені сильні, слабкі сторони, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП у контексті критерію 4 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» відповідає рівню В за критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Експертною групою було з'ясовано та перевірено, що форми контрольних заходів а також критерії оцінювання здобувачів регламентуються такими нормативно-правовими документами ЗВО як Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова(<https://cutt.ly/2nX8VkJT>), Положення «Про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І.Мечникова»(<https://cutt.ly/unCzH3s>), Положення «Про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі Одеського національного університету імені І.І. Мечникова»(<https://cutt.ly/UnCzBV2>). На підставі аналіз фокус-груп і здобувачами та науково-педагогічним персоналом експертна група дійшла висновку, що система оцінювання знань включає поточний, періодичний та підсумковий контроль. З'ясовано, що під поточним контролем слід розуміти усні й письмові опитування здобувачів, виконання практичних робіт, різні види тестування. Періодичний контроль передбачає оцінювання після завершення певних логічних частин дисципліни і може реалізуватись через контрольні роботи, тестування. Підсумковий контроль здійснюється після завершення навчальної дисципліни у формі іспиту чи заліку. Загалом, контрольні заходи зафіксовані в робочих програмах навчальних дисциплін та розміщені на сайті ЗВО. Чіткість та зрозумілість оцінювання забезпечується через використання 100-бальної шкали, національної шкали(відмінно, добре, задовільно незадовільно) та шкали ЄКТС(А, В, С, D, E, FX, F). Система оцінювання визначається у кожній і робочих програм навчальних дисциплін(<https://cutt.ly/JnVdQzD>). З'ясовано, що Положенням «Про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І.Мечникова» (<https://cutt.ly/CnVdC2M>) визначається повідомлення здобувачів про форми контрольних заходів на першому занятті із кожного освітнього компонента. ЦЕ було підтверджено на фокус-групі із здобувачами(Хакімова В.), де вони дійсно підтвердили таку практику. Також було з'ясовано наявність на сайті ЗВО зручного розкладу із зазначенням всіх дат проведення та форм контрольних заходів, здобувачі підтвердили вчасне оприлюднення та не мали жодних зауважень.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт відсутній, однак атестація здобувачі передбачає написання та захист дисертаційного дослідження, що відповідає загальноприйнятій практиці на даному рівні вищої освіти. Також наявна практика регулярного звіту здобувачів щодо індивідуального навчального плану та наукової роботи.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Чіткість та зрозумілість контрольних заходів регулюється такими положеннями як Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова(<https://cutt.ly/2nX8VkJT>), Положення «Про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І.Мечникова»(<https://cutt.ly/unCzH3s>), Положення «Про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі Одеського національного університету імені І.І. Мечникова»(<https://cutt.ly/UnCzBV2>), Положення «Про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії в Одеському національному університеті імені І.І.Мечникова»(<https://cutt.ly/tnVf8iy>), Положення «Про організацію системи моніторингу якості вищої освіти в ОНУ імені І.І.Мечникова» (<https://cutt.ly/7nVf5o3>). Об'єктивність екзаменаторів забезпечується через дотримання всіх критеріїв оцінювання викладачами. Зі сторони здобувачів не зафіксовано зауважень щодо необ'єктивності оцінювання їхніх знань під час проведення поточних чи підсумкових контрольних заходів. Конфлікт інтересів регулюється відповідно до нормативних документів, однак випадків конфлікту експертною групою не виявлено. Порядок оскарження результатів навчання та повторного проходження контрольних заходів зафіксовано у Положенні про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова(<https://cutt.ly/2nX8VkJT>) та положенні «Про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова (розділ 4 та розділ 5)(<https://cutt.ly/znVgG6i>). Здобувачі підтвердили можливість оскарження через написання відповідної заяви про це та повторного проходження контрольних заходів перший раз із викладачем, другий раз за присутності екзаменаційної комісії, склад якої визначається вищенаведеним положенням.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність

(насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Нормативне регулювання академічної доброчесності включає Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу ОНУ імені І.І. Мечникова (<https://cutt.ly/lnVhoPj>), Положення «Про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців ОНУ імені І.І. Мечникова» (<https://cutt.ly/znVha1P>), Положення «Про систему внутрішнього забезпечення якості в ОНУ імені І.І. Мечникова» (<https://cutt.ly/pnVhlzs>). Експертною групою з'ясовано, що політика дотримання стандартів реалізується за допомогою центр якості освітнього процесу ОНУ імені І.І. Мечникова (<https://cutt.ly/znVhEGO>). На фокус групі із структурними підрозділами начальник центру забезпечення якості та дотримання академічної доброчесності Аннекова І.П. підтвердила послідовне дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу. На фокус-групах із здобувачами та науково-педагогічним персоналом з'ясовано, що під порушенням академічної доброчесності розуміється використання запозичень (плагіат), списування та інші форми недотримання авторського права. Перевірка наукових робіт на наявність запозичень відбувається через використання сервісу Unicheck, безкоштовність проведення перевірки на наявність плагіату підтвердив ректор Труба В.І. на відповідній зустрічі. Директор Наукової бібліотеки ОНУ імені І.І. Мечникова Подрезова М.О. чітко описала ві наявні процедури щодо перевірки на наявність плагіату, також із всією детальною інформацією щодо цього можна ознайомитись на сайті бібліотеки у відповідному розділі (<https://cutt.ly/enVjZaF>). Популяризація академічної доброчесності здійснюється через розміщення інформації про політику АД на сайті ЗВО у відповідних розділах (наприклад <https://cutt.ly/mnVj6XD>), через організації та участь у різних заходах офлайн та онлайн формату (Лекція «Академічне письмо в системі академічної доброчесності: поняття, структура, інструменти» (12.03.2020) (<https://cutt.ly/PnVkg65>), Майстер-клас «Academic Writing» (травень 2019) від професора університету Св. Клімента Охридського І. Мавродієвої (Болгарія) та ін.). Окрім цього, ведуться індивідуальні бесіди науково-педагогічними працівниками із здобувачами вищої освіти. З'ясовано, що у випадку порушення академічної доброчесності передбачено систему відповідальності у вигляді повторного проходження ОК або окремої його частини, позбавлення стипендії чи пільг, відрахування із ЗВО. Випадків порушення академічної доброчесності на даній ОНП не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони: - різносторонність методів популяризації академічної доброчесності; - використання єдиного інструменту перевірки академічної доброчесності; Позитивні практики: - використання сервісу перевірки наукових робіт на наявність запозичень Unicheck.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони та недоліки – відсутні. Рекомендації: - як один із методів глибшої комунікації щодо контрольних заходів, критеріїв оцінювання рекомендуємо розглянути можливість використовувати сучасні платформи для інформування здобувачів наприклад внутрішніх груп/чатів, публічних каналів в телеграм і т.д.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Зважаючи на наведену доказову базу щодо даної ОНП у контексті критерію 5 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» відповідає рівню В за критерієм 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

В рамках даної ОП задіяні НПП, що відповідають вимогам ЗВО та Ліцензійним умовам щодо академічної та професійної кваліфікації. Зі здобувачами в рамках ОП у якості викладачів працюють 2 доктори політ. наук (Дунаєва

Л., Коваль І.), доктор пед. наук (Кондратенко Н.), 2 доктори філос. наук (Шевцов С., Голубович І.), 2 доктори філол. наук (Бігунова Н., Неклесова В.), а також кандидат політ. наук (Хорошилов О.), кандидат пед. наук (Сніговська О.), кандидат юр. наук (Клейменова С.), кандидат економічних наук (Чайковська М.), 3 кандидати філол. наук (Румянцева О., Ткаченко Г., Віт Н.), мають вчені звання професорів чи доцентів. Зі здобувачами у якості наукових керівників працюють 5 докторів політ. наук (Мілова М., Попков В., Брусиловська О., Коваль І., Дунаєва Л.) 4 кандидати політ. наук (Хорошилов О., Ніколаєва М., Глебов С., Сіновець П.), кандидат філос. наук (Огаренко Є.), кандидат істор. наук (Глебов В.). Аналіз інформації, наявної на сайті ОНУ дозволяє стверджувати, що усі НПП мають публікації, розробляють власну тему дослідження, а проф. О. Брусиловська має публікацію у видання, що індексується у наукометричній базі Scopus (Brusylovskaya O., Glebov S. «Russian World» in the Black Sea region: the Case of Ukraine. In: Olga Bogdanova and Andrey Makarychev (Eds.). Baltic-Black Sea Regionalisms. Patchworks and Networks at Europe's Eastern Margins, 225-234. Springer, 2019; (SCOPUS) <https://cutt.ly/QnVnY9g>). Випускниками програми Фулбрайт є С. Глебов, П. Сіновець. НПП, задіяні у проектах, результати яких регулярно публікуються та/або фактично впроваджуються: Коч С. Узун Ю. Проект «Неурядові організації, рухи, соціальні та традиційні медіа як інструменти, що використовуються державами для здійснення зовнішнього впливу у невійськовій сфері» – замовлення Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб. Глебов С.: 1) Horizon- 2020. «Knowledge Exchange and Academic Cultures. Europe and the BSR (KEAC-BSR) Грант: № 734645 від 1.01.2017- 31.12.2020; 2) Грант Erasmus+: Higher Education «International Capacity Building QUAERE Project: «Quality Assurance System in Ukraine: Development on the Base Of ENQA Standards and Guidelines» Grant: 2015-2937/001- 001, Project 562013-err-1-2015-1-pl-errka2-cbhe-sp Коваль І., Глебов С. Європейська Університетська Асоціація – дослідження «Сприяння формуванню сталої та автономної системи вищої освіти у країнах Східної Європи» ATHENA Угода 530465-TEMPUS-1-2012-1-BE-TEMPUS-SMGR. 2012-2-15 Брусиловська О., Коваль І., Глебов С. Проект Ж. Моне Еразмус+ – дослідження «Переосмислення регіональних досліджень: Балтійсько-Чорноморське об'єднання» Грант №2017 2883 001-001. Сіновець П. Співробітництво між Агенцією радіаційної безпеки та Уїлсон Центру та Центром нерозповсюдження в ОНУ Меморандум 10.02.2015. Аналіз складу НПП, задіяного у реалізації ОП, дає змогу ЕГ констатувати його відповідність для третього рівня вищої освіти та для забезпечення ПРН, визначених в рамках даної ОП.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору викладачів регулюється Положенням про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП ОНУ (<https://cutt.ly/GnVzjYu>) та Статутом ОНУ (<https://cutt.ly/anVWmCF>), а також Положенням про обрання, призначення та звільнення з посади декана факультету/директора інституту, коледжу ОНУ (<https://cutt.ly/vnVW5zv>), доступними у публічному доступі на сайті ЗВО. Відповідно до Положення конкурсний відбір проводиться на засадах «відкритості, гласності, законності, рівності прав членів експертно-кваліфікаційної комісії, незалежності, колегіальності прийняття та об'єктивності й обґрунтованості рішення, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад». Оголошення про проведення конкурсу після відповідного наказу ректора оприлюднюється у місцевих ЗМІ, а також на сайті ЗВО у вкладці «Оголошення» стрічки новин на головній сторінці (<https://cutt.ly/MnVEQvc>), що надає можливість потенційним стороннім кандидатам для ознайомлення та подання заяви на конкурс. Під час конкурсного відбору враховується наявність наукового ступеня та вченого звання, наявність наукових публікацій, зокрема у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus та Web of Science. Також конкурсна комісія вивчає подані конкурсантами документи на відповідність пунктам Ліцензійних умов.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Роботодавці залучені до організації освітнього процесу в першу чергу через ознайомлення зі змістом ОП та її формальним та неформальним рецензуванням, а також організацією лекцій та сумісного написання робіт, про що було зазначено заступником директора Дипломатичної академії України Є. Габер, в тому числі проведення лекції директором Дипломатичної академії України А.І. Веселовським у 2019 р. (<https://bit.ly/3cQ9s5n>). Одним із роботодавців для випускників третього рівня ЗВО є сам ОНУ, відтак низка випускників програми «Політологія» третього рівня працюють на різних кафедрах факультету, серед них на кафедрі міжнародних відносин працюють Кулешова К., Майстренко Ю., Грабіна Г., Волкова Я.; на кафедрі політології - Григор'єв О. тощо. До того ж, до навчального та дослідницького процесу залучаються адміністративні кадри ОНУ, зокрема Проректор з науково-педагогічної роботи М. Ніколаєва, Декан факультету психології та соціальної роботи Л. Дунаєва, Заступник декана факультету міжнародних відносин, політології та соціології О. Хорошилов, завідувачі кафедр факультету.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

В рамках даної ОП представники роботодавців залучені до аудиторної та позааудиторної роботи зі здобувачами, наприклад, викладання ОК5 «Історія, концепції та сучасні досягнення політичної науки» здійснюється професіоналом-практиком - секретарем міської ради VIII скликання м.Одеса І. Ковалем (дисципліна за навчальним планом передбачає проведення 22 год. лекційних занять та 18 год. практичних). Також здобувачка Г. Трушевич під

час онлайн-авіситу зазначила, що керівник південноукраїнського представництва Міжнародного фонду «Відродження» Є. Попов активно бере участь у позаавдиторній роботі зі здобувачами, зокрема організує конференції та інші заходи, куди запрошуються представники даної ОП. Проф. Університету Аркадія (Філадельфія, США) А. Качуєвські у 2020 р. реалізувала сумісний проєкт крос-культурної співпраці між здобувачами факультету міжнародних відносин, політології та соціології ОНУ та здобувачами університету Аркадія, в рамках якого запрошувалися здобувачі усіх рівнів освіти за спеціальністю 052 - Політологія. Також під час онлайн-віситу виникла дискусія між здобувачами, частина з яких висловила побажання щодо збільшення кількості зустрічей із практичними працівниками, міністрами, дипломатами тощо, в той час як інша висловила впевненість у достатності подібних заходів, оскільки часом такі заходи проходять майже щотижня. На думку ЕГ, подібне розходження може свідчити про переважання заходів в рамках кафедри та тематики міжнародних відносин над заходами політологічного спрямування.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО сприяє професійному зростанню викладачів через систему регулярного підвищення кваліфікації, що визначається Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників ОНУ, розміщеним у публічному доступі на сайті університету (<https://cutt.ly/InVPV4N>) разом із формами заяви, направлення, індивідуальної програми та звіту, що спрощує організаційну складову даного виду діяльності. Нова редакція Положення, за словами Начальника навчального відділу Ю. Ніцука під час онлайн-віситу, містить низку революційних положень, зокрема, врахування організаційної та дорадчої роботи НПП для зарахування плану підвищення кваліфікації. Такими формами діяльності вважаються розробка та керівництво ОП у якості Гаранта, участь у акредитаційних експертизах НАЗЯВО у якості експерта (1 кредит ЄКТС за проведення 1 експертизи), Навчання в Центрі мовної підготовки та мовної сертифікації Університету (4 кредити ЄКТС за умови отримання сертифікату не нижче рівня B2). Також варто відмітити, що система підвищення кваліфікації в ОНУ має накопичувальний характер, відтак, усі програми міжнародних стажувань, національної мобільності, визначені у обсязі кредитів ЄКТС з відповідними сертифікатами підтвердження, зараховуються у якості складової професійного розвитку НПП. Підвищення кваліфікації НПП має проходити кожні 5 років (або частіше), і обсяг навантаження має складати не менше 6 кредитів ЄКТС.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Викладачі за ОП підвищують рівень викладацької майстерності. За словами В. Глебова, НПП можуть звертатися на кафедру педагогіки ПНПУ ім. К. Ушинського для покращення навичок викладання, крім того, низка викладачів за даною ОП за сприяння Відділу міжнародного наукового співробітництва (<https://cutt.ly/dmiByIL>) підвищили рівень викладацької майстерності через проведення лекцій у зарубіжних ЗВО та організаціях, зокрема проф. О. Брусиловська читала лекції в Інституті міжнародних відносин Варшавського університету, в Університеті Лунд, Швеція в межах програми Erasmus; П. Сіновець читала лекції в Університеті Марин Корпс, Університеті Олд Домініон, Мідлбері коледж, Університет Джорджія Тек США; В. Попков читав лекції в межах International Summer School «Conflict Prevention in Ukraine and Moldova» від Germany Helmut Shmidt Universitat та ОНУ, а також у Шанхайському університеті; О. Хорошилов є лектором Школи «Eastern European Centre for Multiparty Democracy (EESMD)» тощо. В рамках ОНУ діє моральне заохочення щодо підвищення рівня викладацької майстерності: до офіційних свят ЗВО Відділ кадрів нагороджує викладачів почесними грамотами. Матеріальне заохочення переважно стосується наукової складової діяльності НПП. Порядок преміювання визначається Колективним договором ОНУ (<https://cutt.ly/5miCJie>) та Положенням про матеріальне заохочення співробітників (Дод. 3 Колективного договору). Також студентська профспілкова організація проводить щорічне рейтингування викладачів очима здобувачів із нагородженням переможців почесними грамотами, про що було зазначено під час фокус-груп онлайн-віситу. Формалізованого централізованого рейтингування НПП в рамках автономії ЗВО Експертною групою виявлено не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильні сторони: участь роботодавців у авдиторній та позаавдиторній діяльності здобувачів, накопичувальна система підвищення кваліфікації з урахуванням адміністративної та дорадчої роботи НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Рекомендації: розглянути можливість запрошення більшої кількості професіоналів-практиків за політологічною тематикою до реалізації освітнього/позаосвітнього процесу та впровадження процедури щорічного рейтингування НПП з матеріальним стимулюванням переможців.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Проаналізувавши сильні та слабкі сторони, позитивні практики ОП, експертна група дійшла висновку, що даній ОП може бути присуджено рівень відповідності В за критерієм 6. Зазначені слабкі сторони не є суттєвими для діяльності в рамках освітньої програми.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час онлайн-візиту ЕГ переконалася, що матеріально-технічне забезпечення ЗВО (авдиторний, бібліотечний фонд, інфраструктура та гуртожиток) є достатнім для реалізації даної ОП, технічне оснащення аудиторій - мультимедійний проектор, телевізор, аудіосистема, службові ноутбуки, комп'ютерний клас - сприяють реалізації навчального процесу за сучасними стандартами. Наявність усієї необхідної техніки для проведення семінарів, відеоконференцій, оцифрування паперових видань, інтернет-підключення в наукових та мовних центрах, доступ до яких, за словами їх керівників та здобувачів ОП, є вільним та безкоштовним, також свідчить про вільні можливості здобувачів до проведення сучасного якісного наукового дослідження з використанням інформаційних технологій. Надання бібліотекою доступу здобувачам до національних та глобальних наукових ресурсів Центру навчальної літератури, Science Direct, Springer, SpringerLink, Web of Science та Scopus сприяє досягненню здобувачами ПРН дослідницького спрямування. Наявність навчальних програм у вільному доступі на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/LnCEKPs>) з детальним описом дисципліни, темами, системою оцінювання, розрахунком погодинного навантаження за темами та списком літератури дозволяє здобувачам заздалегідь ознайомитися із ними в тому числі для обрання дисципліни за вибором, що відповідає їх науковим інтересам. Проведення навчальних занять під час карантинних обмежень з використанням загальнодоступних платформ Zoom та Google classroom, наявність методичних матеріалів в кабінетах навчальних дисциплін на останній платформі створює можливості для здобувача брати безпосередню участь у освітньому процесі з будь-якої локації країни чи світу, а наявність корпоративної пошти та деталізованого веб-сайту - оперативно отримувати інформацію щодо освітнього процесу та можливостей міжнародної академічної мобільності.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час онлайн-візиту ЕГ з'ясувала, що здобувачі на безоплатній основі можуть користуватися послугами Наукової бібліотеки ОНУ: бібліотечним книжковим фондом, електронними та оцифрованими виданнями (<https://cutt.ly/AnXecAN>), репозитарієм робіт (<https://cutt.ly/4nXejh2>), базою видань ОНУ (<https://cutt.ly/WnXeWXx>), а також базами даних Центру навчальної літератури, Science Direct, Springer, SpringerLink, Web of Science та Scopus (<https://cutt.ly/vnXeTpg>). Здобувачі в рамках ЗВО в цілому, а даної ОП зокрема для проведення наукового дослідження можуть безкоштовно користуватися усіма послугами наукових та мовних центрів (місце для роботи, інтернет, література, яку можна відсканувати або взяти додому, участь у наукових заходах), про що було сказано керівниками центрів під час проведення фокус-групи. Під час навчального процесу здобувачі на безоплатній основі користуються мультимедійним обладнанням аудиторій, комп'ютерним класом, wi-fi-підключенням у навчальних корпусах, можуть звернутися до юридичної та медичної служби за консультацією. Також було зазначено, що принциповою політикою ОНУ є повністю безоплатна перевірка курсових, підсумкових, дипломних та дисертаційних робіт на наявність плагіату бібліотекою у системі Unicheck, незалежно від того, скільки разів було перевірено роботу до цього, і здобувачі виказали обізнаність у цьому питанні. По за освітнім процесом на безоплатній основі здобувачі можуть скористатися приміщеннями спортивного залу, літньої зони відпочинку поруч із корпусами.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Проаналізувавши фотозвіт та інформацію, отриману під час онлайн-візиту, ЕГ дійшла висновку, що освітнє середовище, яким користуються здобувачі за даною ОП, є безпечним для життя та здоров'я: на факультеті є просторі мультимедійні аудиторії, аудиторії із телевизором та аудіосистемою, аудиторія імені проф. Апатова обладнана стаціонарним проєктором та кондиціонером. Будівлі ОНУ обладнані розсувними дверима без порогів, сучасними ліфтами, на поверсі факультету є протипожежна система. У будівлях ОНУ працюють кафетерії, на поверсі факультету є безкоштовний wi-fi. Під час онлайн-візиту було продемонстровано гуртожиток, де можуть бути поселені здобувачі, було зазначено, що висока увага приділяється протипожежній безпеці та безпеці безпосередньо здобувачів, відтак корпус обладнано протипожежною системою, а блоки закриваються на ключ, який отримує кожен здобувач, що проживає на блоці. Блок обладнано усім необхідним, на нижньому поверсі також є три пральні машини для вільного користування. Окремо ЕГ хотіла б відзначити наявність у гуртожитку медичного кабінету із вірусним ізолятором, що є вкрай актуальним в умовах пандемії Covid-19. Комплекс ОНУ також містить спортивний зал, де діють спортивні секції, а також стадіон для забезпечення здорового способу життя здобувачів, втім останні зазначили, що наразі ним не користуються. У прибережній зоні є університетська рекреаційна база «Чорноморка» з пільговим принципом оплати для здобувачів та робітників ЗВО. Усі позаосвітні можливості для здобувачів висвітлено публічно на сторінці ОНУ (<https://cutt.ly/CnCQjQa>). Анкетування здобувачів проводилося відповідно до Порядку проведення анкетування (<https://cutt.ly/CmiNNzT>), додаткові документи від ЗВО (Запит 5) містять протокол обговорення результатів опитування за 2020 р., втім питань щодо відповідності освітнього середовища інтересам здобувачів у ньому висвітлено не було. Здобувачі за ОП під час фокус-групи підтвердили, що освітнє середовище цілком відповідає їхнім інтересам та потребам.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Під час різних фокус-груп онлайн-візиту ЕГ упевнилася в тому, що керівництво, викладачі факультету міжнародних відносин, політології та соціології, робітники наукових та мовних центрів ОНУ готові надати допомогу здобувачам за даною ОП. Інформаційна складова освітнього процесу реалізується за допомогою офіційного сайту ОНУ, корпоративної пошти здобувачів, платформи google classroom, на якій викладачі створюють забезпечення дистанційних курсів, викладають матеріали та критерії оцінювання. Втім варто відзначити, що англійська версія сайту не є ідентичною за змістом україномовній, що може зумовити неповне отримання інформації іноземними здобувачами. Сайт містить інформацію щодо психологічної служби (<https://cutt.ly/1nZz5Qm>) та електронної скриньки довіри (<https://cutt.ly/knZxtUk>), однак здобувачі відзначили, що про психологічну службу в рамках ЗВО вони не знають, знають про анонімну скриньку довіри біля деканату та можливість звернутися з будь-яких питань до заступника декана з навчально-методичної та виховної роботи О. Хорошилов, який завжди готовий допомогти. У ЗВО діє юридичний центр (<https://cutt.ly/cnZxAhK>), і здобувачка А. Топчіу під час відповідної фокус групи підтвердила, що здобувачі знають про його наявність та можливість звернутися для здобувачів та НПП. За словами Голови профкому студентів і аспірантів Є. Юраш, профком може надавати соціальну підтримку здобувачам за потреби, наприклад, у разі хвороби, необхідності поселення сімейних пар до сімейного гуртожитку, надання дисконту на проживання у гуртожитках дітей у сім'ях здобувачів. Також профком ОНУ пропонує здобувачам оформлення Карти члена профспілки, яка надає знижки у низці магазинів та закладів харчування м. Одеси.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Навчальний корпус, в рамках якого здійснюється підготовка здобувачів за даною ОП відповідає вимогам осіб з інвалідністю - вхід до корпусу не має сходів та обладнано автоматичними розсувними дверима, у корпусі є ліфти, на першому поверсі є їдальня, вхід до аудиторій не має порогів. За даною програмою немає здобувачів із інвалідністю, проте під час онлайн-візиту Експертну групу запевнили, що у ЗВО навчаються здобувачі з інвалідністю, які до початку карантинних обмежень відвідували аудиторні заняття без перешкод. Також було зазначено, що групам, у яких навчаються здобувачі із інвалідністю, для занять надаються відводити аудиторії на першому поверсі. Під час зустрічі із представниками студентського самоврядування Голова профкому студентів і аспірантів Є. Юраш зазначив, що до профкому звертаються здобувачі з широким спектром особливих освітніх потреб зокрема щодо поселення до гуртожитку, матеріальної допомоги, фізичної допомоги здобувачам із інвалідністю у пересуванні будівлями ЗВО тощо, і профком відповідну допомогу надає. Заступник декана з навчально-методичної та виховної роботи – О. Хорошилов зазначив, що саме до нього переважно звертаються здобувачі із особливими освітніми проблемами. Здобувачі за ОП під час онлайн-зустрічі зазначили, що на ОП особливі освітні потреби стосуються необхідності перенесення складання дисципліни а наступний семестр за станом здоров'я чи сімейними обставинами. Відтак, Білозерова Я. відмітила, що у її колеги виникла така ситуація, і факультет дозволив перенести складання дисциплін на 1 рік.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В рамках ЗВО діє Положення про політику та порядок урегулювання конфліктних ситуацій (<https://cutt.ly/TnZxjEf>), яке є у відкритому доступі на веб-сайті ЗВО та розповсюджується на такі форми порушень, як дискримінація, булінг, корупційні дії, мобінг, сексуальні домагання, мова ворожнечі тощо та визначає процедуру протидії їм. Здобувачі зазначили, що у випадку виникнення конфлікту вони можуть звернутися до декана або заступника декана факультету з виховної роботи, і конфлікт буде вирішено. Представники студентського самоврядування зазначали, що до них звертаються здобувачі ЗВО щодо конфліктів з викладачами відносно оцінок, але це переважно здобувачі першого рівня освіти. У ЗВО діє Антикорупційна програма (<https://cutt.ly/pnZ6Xfv>), наявна у відкритому доступі. Під час відповідної зустрічі здобувачами було зазначено, що жодного випадку корупційних дій в рамках ОП не було, і було б дивно, якби подібне мало місце в рамках факультету.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони: безоплатний доступ до широкого спектру ресурсів наукових та мовних центрів, активна позиція профкому студентів та аспірантів у здійсненні різних видів допомоги здобувачам.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони: невідповідність обсягів інформації в рамках україномовної та англomовної версії сайту ЗВО, Рекомендації: розглянути можливість розширити обсяг інформації, доступний на англomовній сторінці сайту ОНУ.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Проаналізувавши сильні та слабкі сторони, позитивні практики ОП, експертна група дійшла висновку, що даній ОП може бути присуджено рівень відповідності В за критерієм 7. Зазначені слабкі сторони не є суттєвими для діяльності в рамках освітньої програми.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ЕГ з'ясувала, що в ОНУ імені І.І.Мечникова за даною ОНП відбувається моніторинг та перегляд ОНП відбувається за необхідності, в контексті механізмів Положенням «Про освітні програми в ОНУ імені І.І.Мечникова» (<https://cutt.ly/BnVCaz7>). Освітньо-наукова програма доктора філософії за спеціальністю 052 – Політологія акредитується вперше. Для обговорення редакція ОНП 2016 р. , та ОНП 2020р. розмішена у вільному доступі на офіційному сайті університету. (<https://cutt.ly/UnVCfko>). Аналіз протоколів засідання Робочої групи за даною ОНП, та протоколів засідання кафедри міжнародних відносин та науково- методичного семінару кафедри політології (надані ЕГ на запит- Протокол № 7 від 20.05.2020) свідчить про постійний моніторинг ОНП, дієве залучення внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів та врахування їхніх рекомендацій. Враховуючи, що у 2020 р. змінився гарант ОНП та новаті відділу аспірантури та докторантури ОНУ до навчального плану, РГ підготувала оновлену редакції ОНП за спеціальністю 052 – Політологія та навчального плану і розмістила його для публічного обговорення Проект ОНП на офіційному сайті ОНУ ім І.І. Мечникова (<https://cutt.ly/ZnVChNc>). Рішенням Вченої ради ОНУ від 30.06.2020 р. (Протокол №8) були затверджені нова редакція ОНП та навчальний план. На зустрічі ЕГ з фокус-групою №3, та №5 моніторинг освітнього процесу за ОНП здійснюється шляхом опитування, переважно, здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників (документи, надані на запит ЕГ: Протокол № 6 від 01.06.2020). Проте результати даного та інших опитувань у відкритому доступі відсутні.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ЕГ на основі результатів зустрічей з фокус-групами №4, №7 та аналізу наданих документів робить висновок про наявний в ОНУ ім. І.І. Мечникова процес періодичного залучення здобувачів до перегляду ОНП та удосконалення освітнього процесу. Під час зустрічі ЕГ з Гарантом ОНП було з'ясовано механізм залучення ЗВО третього освітньо-наукового рівня до процесу періодичного перегляду даної ОНП та інших процедур забезпечення її якості як партнерів: Навчальний план, робочі навчальні плани, ОНП розробляються робочою групою, проходять процедуру погодження з НМК випускної кафедри та НМК факультету, затверджуються на засіданні випускної кафедри та схвалюються Рішенням Вченої ради ОНУ імені І.І. Мечникова., до складу якої на постійній основі включені представники органу самоврядування студентів та аспірантів. Під час зустрічі ЕГ з фокус групою №7 було підтверджено, що до складу Вченої ради ФМВПС входить аспірантка кафедри політології - О. Соколовська, а до групи розробників нової редакції ОНП залучалася аспірантка кафедри політології Г.Трушевич, яка підтвердила інформацію. Заступник голови студради ОНУ Євчук М., представник ФМВПС у студентській раді ОНУ Буковський Є., Голова профкому студентів і аспірантів Юраш Є., Представниця ФМВПС у науковому товаристві студентів, аспірантів молодих вчених Алексеевська Г. На зустрічі з ЕГ №7 підтвердили, що є активними учасниками освітнього процесу і зазначили, що керівництво Університету відкрите для спілкування з ними. ЕГ врахувала надані результати опитування здобувачів ОНП під час внесення змін з удосконалення ОНП «Політологія» (запит документів) і щодо якості освітньої програми і встановлено, що зміст ОНП в цілому та її окремих ОК відповідає запитам здобувачів вищої освіти (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/centeryakosti/analit_zvit_3_osvitnyo_naukovogo_rivnya2021.pdf).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ЕГ під час зустрічі №8 отримала підтвердження співпраці з роботодавцями та їх залучення до обговорення ОНП «Політологія» з метою її вдосконалення. Так Попов Є. - керівник Південноукраїнського представництва міжнародного фонду «Відродження» надав схвальний відгук на ОНП і залучається до засідань науково-методичної комісії кафедри Політології). Рецензія надана до звіту про СО. Роботодавці підтвердили інформацію, що вони залучається до навчального процесу за даною ОНП, в якості практичних працівників, що дає їм можливість аналізувати процес якісної підготовки фахівців за даною ОНП, а також вносити пропозиції щодо його вдосконалення. Так, 26.11.2020. відбулася зустріч із Поповим Є.О.– керівником Південноукраїнського представництва фонду «Відродження». Який прочитав лекцію на тему: «Доктори філософії з політології в роботі аналітичних центрів: професійні вимоги, перспективи вдосконалення програм підготовки». 11.03.2021 відбулася зустріч із Габер Є.В. – к.політ.н., радником прем'єр-міністра України із зовнішньополітичних питань. Вона виступила з лекцією: «Аналітик зовнішньополітичної діяльності: знання, навички та вимоги до професійної підготовки» (<http://surl.li/thqx>). На запитання ЕГ щодо подальшого вдосконалення даної ОНП, Є.Габер акцентувала увагу на більш глибокому поєднанні технологій і політичного аналізу, Шелест Г. Внесла пропозицію щодо посилення уваги на формуванні компетентностей для дослідницької аналітичної роботи. Проте, ЕГ не отримала жодних підтверджень, щодо анкетування роботодавців з приводу якості освітнього процесу за даною ОНП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ЕГ під час зустрічі з Гарантом, та фокус групами №4, № 5 зясувала, що у 2020 р. За даною ОНП було здійснено перший випуск ЗВО. Тому, цей напрямок роботи лише розпочинається. Так, в ОНУ ім. І.І. Мечникова планується створити базу даних кар'єрного шляху випускників, створюється асоціація випускників ОНУ. В університеті ці обов'язки покладені на співробітників Відділу сприяння працевлаштуванню випускників ОНУ імені І.І.Мечникова. Разом з тим, під час фокус груп з випускниками, було підтверджено, що випускники за даною ОНП знаходяться в тісному контакті з університетом і факультетом, зокрема. Вони виступаючи в якості: Стейкхолдерів: Попов Є.О. (Фонд Відродження) та Габер Є.В. (радник прем'єр-міністра України із зовнішньополітичних питань); Співробітників: Кулешова К.І. (доцент кафедри міжнародних відносин, відповідальна особа за створення разових рад за спеціальністю 052-Політологія); Майстренко Ю.І. (доцент кафедри міжнародних відносин), Волкова Я. (доцент кафедри міжнародних відносин), Грабіна Г.В. (старший викладач кафедри міжнародних відносин), Григор'єв О.В. (доцент кафедри політології, проректор ОНУ імені І.І.Мечникова). З ними постійно підтримується зворотній зв'язок завдяки їх залученню в якості практичних працівників, гостьових лекторів в контексті даної ОНП, проте до моніторингу ОНП шляхом опитування, вони не залучалися.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

В ОНУ ім. І.І. Мечникова розроблена та впроваджені в освітній процес система забезпечення якості освіти, основні функції якої покладено на центр забезпечення якості освіти та академічної доброчесності. До цього процесу долучені й інші структурні підрозділи університету, включаючи органи студентської Ради ОНУ, профспілку студентів та аспірантів, НПП ФМВПС, стейкхолдерів, в чому ЕГ пересвідчилась під час зустрічей № 7, № 4, № 8. Проводяться окремі опитування ЗВО (ЕГ отримала підтвердження на запит документів). Але вони проводяться не на

регулярній основі. Як повідомила Гарант ОНП, у варіанті ОНП 2016 р., на основі проведеного моніторингу якості освітнього процесу(надані документи — Протокол №6 від 01.06.2020, протокол №7 від 20.05.2020) виявила недостатню кількість годин аудиторної роботи за ОК. Необхідні корективи були внесені в оновлений варіанту ОНП 2020 р. та навчальний план, а також було розширено перелік дисциплін вільного вибору здобувачами освіти. Проте, підтверджені того, що відбувається анкетування щодо якості освітнього процесу під час викладання навчальних дисциплін; особливостей дистанційного навчання; щодо корупційних ризиків ЕГ отримано не було.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Приклади зауважень і пропозицій, які висловлювалися під час акредитацій ОНП за новими умовами — відсутні. Акредитація ОНП «Політологія» підготовки ЗВО третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» є первинною. Разом з тим, Під час зустрічі ЕГ з менеджментом університету, ректор — Труба В.І. наголосив, що ОНУ ім. І.І. Мечникова швидко реагує на всі виклики та новації акредитаційного процесу, а також враховує досвід проведених в університеті акредитацій.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

ЕГ під час фокус- групи № 5, а також зустрічі з Гарантом ОНП отримала підтвердження того, що в академічній спільноті ОНУ ім. І.І. Мечникова сформована система, яка сприяє культурі якості всіх учасників освітнього процесу. Внутрішнє забезпечення якості ОНП «Політологія» в університеті реалізується у відповідності до принципів Політики забезпечення якості освіти в ОНУ (<https://cutt.ly/NnVCFWt>) ; Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в ОНУ (<https://cutt.ly/cnVCHmR>); Кодексу академічної доброчесності учасників освітнього процесу ОНУ (<https://cutt.ly/xnVCKCY>) , а також, через залучення ЗВО та НПП до Процедур внутрішнього забезпечення якості під керівництвом Центру забезпечення якості освіти в ОНУ, який діє з 2019 р. при підтримці проекту програми ERASMUS+ QUAERE «Система забезпечення якості освіти в Україні: розвиток на основі європейських стандартів та рекомендацій». ЕГ, на основі результатів проведених фокус груп, переконалася, що в Університеті сформовано культуру якості, яка сприяє постійному розвитку даної ОНП по забезпеченню якісного рівня освітнього процесу. Всі учасники освітнього процесу: внутрішні і зовнішні стейкхолдери, включаючи представників Студради ОНУ, наукового товариства студентів, аспірантів та молодих вчених, профспілкової організації студентів і аспірантів періодично залучені до удосконалення ОНП, шляхом участі в Робочій групі вищих інституційних органах ОНУ ім. І.І. Мечникова, та періодичних опитуваннях ЗВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В ОНУ ім. І.І. Мечникова розроблена та впроваджена система забезпечення якості освітньої діяльності закладу освіти. Вона є зрозумілою, структурованою і дієвою, націлена на вчасне виявлення слабких сторін, а її учасники працюють над їх усуненням. Під час зустрічі ЕГ зі здобувачами вищої освіти третього освітньо - наукового рівня вищої освіти, гарантом ОНП, роботодавцями, було з'ясовано, що моніторинг якості реалізації ОНП, та внесення зміни до ОНП відбувається за участі як внутрішніх, так і зовнішніх стейкхолдерів. В університеті впроваджене нормативне регулювання щорічної процедури перегляду та оновлення ОНП шляхом публічного обговорення та моніторингу. Закладені основи налагодженому зворотньому зв'язку з випускниками-політологами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

В Університеті за даною ОНП відсутня практика оприлюднення на офіційному сайті результатів проведених опитувань щодо якості освітнього процесу. Практично відсутня практика проведення систематичного моніторингу освітнього процесу за ОНП шляхом опитування (анкетування) роботодавців, випускників. Рекомендації: ЕГ вважає доречним рекомендувати удосконалити моніторинг якості реалізації ОНП, шляхом анкетування внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів, випускників, систематизувати цей процес і публічно відображати результати даних опитувань на сайті ОНУ ім. І.І. Мечникова.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Зважаючи на наявні сильні сторони ОНП, а також рекомендації щодо подальшого розвитку та удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 8 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Усі правила та процедури, які регулюють права і обов'язки учасників освітнього процесу визначаються такими документами як Статут ЗВО, Колективний договір, Правила внутрішнього розпорядку, Кодекс академічної доброчесності, Антикорупційна програма та інші положення й затверджені ЗВО документи. Доступність всіх нормативних документів забезпечена через їх розміщення на офіційному веб-сайті ЗВО (<https://cutt.ly/ZnVnXOP>). Під час фокус-групи із здобувачами та науково-педагогічним персоналом доступність та послідовне дотримання всіх правил та процедур під час реалізації ОНП було підтверджено експертній групі.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект освітньо-наукової програми Політологія оприлюднено на офіційному веб-сайті ЗВО(<https://cutt.ly/LnVOMLY>) згідно вимог та в установлений термін. Під час фокус-групи із роботодавцями було підтверджено, що вони долучаються до обговорення ОНП, мають можливість подавати зауваження та пропозиції, однак відсутня практика анкетування, що могло б систематизувати та структурувати зворотній зв'язок від стейкхолдерів. Здобувачі та науково-педагогічний персонал підтвердили можливість впливати на зміст ОНП а також вносити пропозиції у різні способи, наприклад при особистому спілкуванні із Гарантом, під час обговорення на кафедрі, через анкетування, через офіційний веб-сайт та ін.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ОНП Політологія затверджена та оприлюднена на офіційному веб-сайті (<https://cutt.ly/tnVShD3>). Також, на веб-сторінці із офіційними документами (<https://cutt.ly/bnVSn3T>) окрім затвердженої ОНП Політологія у 2020 році розміщена попередня версія ОНП за 2016 рік, що дає змогу порівняти в контексті внесення змін, а також профіль ОНП Політологія, який включає мету та вимоги до даної ОНП, характеристику програми, можливості працевлаштування, стиль та методикку навчання, програмні компетентності, та програмні результати навчання. Додаткові деталі щодо ОНП Політологія розміщені на сторінці кафедри міжнародних відносин(<https://cutt.ly/YnVFtLL>) та на сторінці кафедри політології(<https://cutt.ly/QnVFvm2>) такі як вимоги, дисципліни, які викладаються, історію наукової школи, склад науково-педагогічних працівників та ін.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони: - взаємодія із стейкхолдерами в контексті внесення змін в проект ОНП; - залучення до обговорення та внесення змін в проект ОНП здобувачів та науково-педагогічних працівників; - наявність особистих профілів науково-педагогічних працівників із зазначенням там персональної освітньої та наукової діяльності. Позитивні практики - відсутні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони: - відсутність практики анкетувань стейкхолдерів щодо змісту ОНП чи інших актуальних питань; Недоліки – відсутні. Рекомендації: - за можливості, як один із методів взаємодії розробка онлайн анкет для отримання фідбеків від стейкхолдерів про зміст, недоліки чи рекомендації до ОНП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на наведені сильні, слабкі сторони, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП у контексті критерію 9 експертна група дійшла висновку, що ОНП Політологія відповідає рівню В за критерієм 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Проаналізувавши зміст ОП, ЕГ дійшла висновку, що за програмою здійснюється повноцінна підготовка до дослідницької та викладацької діяльності. Зокрема компетенції дослідницького характеру здобувачі одержують через наступні освітні компоненти: ОК 1.Філософія науки та етика науковця, ОК 2.Наукова проектна діяльність та інтелектуальна власність, ОК 3.Академічне письмо іноземною мовою, ОК 4.Комунікаційні технології наукового дискурсу, ОК 5.Історія, концепції та сучасні досягнення політичної науки, ОК 6.Методи, аналіз та презентація результатів наукових досліджень, ВБ 1.2.Психологія ефективного управління часом, ВБ 1.3.Інтернаціоналізація освітньо-наукової діяльності, ВБ 1.4.Методи статистичної обробки даних, ВБ 2.1.Зовнішня політика США, ВБ 2.2. Основи політичної глобалістики, ВБ 3.1.Світова політика та міжнародні відносини ХХ-ХХІ ст., ВБ 3.2.Цивілізація як середовище політогенезу, ВБ 4.1.Зовнішня політика країн Східної Європи після Другої світової війни, ВБ 4.2.Президентство в Україні, ВБ 5.1.Системні трансформації посткомуністичних країн Європи та Азії, ВБ 5.2.Український парламентаризм. Викладацька складова підготовки здобувачів за ОП реалізується при підготовці за ОК 7.Педагогічна (асистентська) практика та ВБ 1.1.Педагогіка вищої школи. Під час онлайн-візиту здобувачі висловлювали задоволення навчанням, можливістю обирати дисципліни відповідно до напрямку дослідження та використовуваної методології, а здобувачка Г. Геба зазначила, що вечірня форма навчання, доступна в рамках даної ОП, дозволяє набути ті самі навички дослідника, що і денна при збереженні основного місця роботи.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

Проаналізувавши інформацію про НПП у додатках таблиці самооцінювання, інформацію у публічному доступі та таблицю дотичності тем наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів) напрямам досліджень наукових керівників, доступну на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/FnCdK12>), и ЕГ дійшла висновку, що тематики наукових досліджень здобувачів відповідають напряміві досліджень наукових керівників, наприклад, проф. О.Брусилівська розробляє тематику посткомуністичних трансформацій та політики Чорноморського регіону, що відповідає темі дисертаційної роботи К. Пашаєвої «Чинники політичної трансформації країн Південного Кавказу»; декан факультету, доц. С. Глебов досліджує політику ЄС, що корелює з темами його дисертантів Г. Геби «Дезінтеграційні процеси в ЄС: політичні та безпекові виміри» та Л.К.К. Уфе «Відносини Європейського Союзу та Африки: безпековий вимір»; проф. В. Попков досліджує глобальний політичний процес крізь призму світ-системної парадигми, що корелює із дослідженнями дисертантів І. Ткачука «Централізм та децентралізація: світовий досвід та українська практика», Г. Топчіу «Трансформація політичних інститутів в умовах нової політичної реальності ХХІ століття», В. Гуменчука «Централізм та децентралізація в контексті глобального політичного процесу в першій чверті ХХІ століття», Дж. Азаєва «Трансформація політичної культури в контексті нових інформаційних технологій», доц. О. Хорошилов досліджує політичні еліти та поточний політичний процес в Україні, що корелює із дослідженнями дисертантів Я. Білозерової «Інтелектуальні еліти країн пострадянського простору в творенні суспільно-політичних дискурсів: порівняльний аналіз», С. Назаренка «Ефект «запізнювання» у соціально-політичних трансформаціях країн Східної Європи: порівняльний аналіз» тощо. Під час онлайн-візиту здобувачка Д. Ніколаєва зазначила, що її тема дисертаційного дослідження («Близькосхідна політика Турецької Республіки: концептуальне забезпечення та практична реалізація») не корелює безпосередньо за ключовими словами та напрямком із тематикою дослідження її наукового керівника - про. І. Ковалю (теорія міжнародних відносин, зовнішня політика США тощо), втім, їхні дослідження мають відповідність, оскільки використовують спільну методологію. Зважаючи на науково-дослідницьку, грантову, міжнародну та публікаційну активність НПП та наукових керівників за ОП, висвітлену у таблиці СО та документах по запиті, тем досліджень та публікацій здобувачів за ОП з усіх кафедр, їх відповідність спеціальності «Політологія» (23.00.01, 23.00.02, 23.00.04, 052) ЕГ прийшла до висновку про наявність критичної маси дослідників в рамках ОП, що акредитується.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

ЕГ переконалась, що в ОНУ ім. І.І. Мечникова в межах ОНП для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів, Університетом надаються організаційні та матеріальні можливості: ФМАПС має власні наукові видання, в яких друкуються викладачі та аспіранти - журнал «Міжнародні та політичні дослідження» (з 2006 по 2018 р. - Вісник ОНУ. Серія Соціологія та політичні науки). Свідоцтво про державну реєстрацію KB №24235-14075 ПР від 02.12.2019 р. (<http://heraldiss.onu.edu.ua/>); Під час зустрічі ЕГ з фокус групою №4, ЗВО підтвердили, що мають можливість брати участь у наукових заходах різного рівня організованих на факультеті, зокрема, щорічно ФМВПС проводяться наукові конференції з публікацією тез виступів учасників у яких здобувачі мають змогу апробації результатів дисертації. ЕГ під час зустрічі з Гарантом ОНП та фокус групою № 2, та № 1, а також на основі аналізу отриманих додаткових документів (Запит додаткових документів 1,2) пересвідчилась, що на кафедрі політології та міжнародних відносин систематично проводяться науково-методичні семінари під час яких здійснюється обговорення результатів наукових досліджень аспірантів, дається рекомендація до захисту робіт тощо Під час огляду матеріально- технічної бази ОНУ ім. І.І. Мечникова, ЕГ пересвідчилась, що Інформаційне забезпечення наукової активності аспірантів здійснюється за рахунок фондів Наукової бібліотеки ОНУ, бібліотеки та інформаційних ресурсів Центру з міжнародних досліджень ОНУ. Окремою складовою із підтримки наукової активності аспірантів є офіс «Erasmus mundus», який діє в ОНУ та сприяє участі здобувачів вищої освіти у програмах міжнародної академічної мобільності. Скарг на відсутність належних умов для реалізації освітньо- наукової діяльності від ЗВО ЕГ не отримала.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

ЕГ під час зустрічі № 5 з директоркою інституту міжнародної освіти Крючковою Н.М. з'ясували що за даною ОНП проводиться активна академічна мобільності ЗВО в межах укладених угод університетом. На сьогодні ОНУ ім. І.І. Мечникова підтримує партнерські зв'язки з 24 університетами світу. З 2010 р. бере участь в програмі «Еразмус Мундус – Акція 2» і університет приймав участь у 4-х консорціумах Еразмус Мундус. На сайті ЕРАЗМУС – офісу в ОНУ ім. І.І. Мечникова знаходиться у вільному доступі інформація про грантові програми для здобувачів вищої освіти (<http://erasmus.onu.edu.ua/uk/>). Пані Крючкова Н.М. засвідчила високу активність ЗВО третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, щодо участі в проектах міжнародної академічної мобільності, так, Пашаєва К.Ф. – проєкт «Centre for Peace Studies» Арктичний університет Норвегії. Жовтень – грудень 2018 р.), презентована доповідь «Energy Issues in the South Caucasus Region»; - Серов Р. – програми міжнародної академічної мобільності «Press Officers` Training Program», 22/06/2015 – 27/06/2015 and 18/07/2016 - 21/07/2016, organized by the Ignacy Jan Paderewski Polish Institute of Diplomacy. Та «Training of diplomacy, international relations, and cooperation», 03/05/2015 – 15/05/2015, organized by the Estonian School of Diplomacy. - Азаєв Дж. участь у міжнародному освітньому проєкті Collegium Civitas (м. Варшава, Польща) на факультеті Міжнародних відносин (Stosunki międzynarodowe) спеціальність «Міжнародний бізнес і торгівля» (Biznes międzynarodowy i negocjacje), а також участь у Erasmus program в University of Limerick (Ірландія) за спеціальністю International business. - Цуркан В. участь у International summer school «Managing projects which improve the world», 8-16.09.2018, Bulgaria. - Трушевич Г. онлайн курс «Громадянська політика в Америці: громадська думка, вибори, групи інтересів та ЗМІ» (Harvard, 2021). Окрім цього, вона відмітила високий рівень міжнародної академічної мобільності НПП ФМВПС.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Експертна група на підставі аналізу звіту самоаналізу а також зустрічі із науково-педагогічними працівниками зробила висновок про наявність практики участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються і практично імплементуються. Зокрема наукові керівники а також здобувачі є фактичними співвиконавцями тем науково-дослідної роботи «Дослідження політичної реальності в контексті нелінійної соціокультурної динаміки» та «Глобальні, регіональні та локальні чинники формування сучасної системи міжнародних відносин». Окрім вищеперерахованого, підтверджено наступні елементи участі: Коч С. та Узун Ю. були учасниками проєкту на замовлення Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб «Неурядові організації, рухи, соціальні та традиційні медіа як інструменти, що використовуються державами для здійснення зовнішнього впливу у невійськовій сфері». Глебов С. дотичний до Horizon- 2020. «Knowledge Exchange and Academic Cultures. Europe and the BSR (KEAC-BSR)(2017-2020 р.) та інших проєктів. Коваль І., Глебов С. для Європейської Університетської Асоціації виконали дослідження «Сприяння формуванню сталої та автономної системи вищої освіти у країнах Східної Європи». Брусилівська О., Коваль І., Глебов С. участь в проєкті Ж. Моне Еразмус+ «Переосмислення регіональних досліджень: Балтійсько-Чорноморське об'єднання». Аналіз персональних профілів науково-педагогічних працівників дозволяє констатувати також регулярне публікування наукових робіт як в межах ЗВО так і поза його межами.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності регулюється Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу ОНУ імені І.І. Мечникова (<https://cutt.ly/lnVhoPj>), Положенням «Про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців ОНУ імені І.І. Мечникова» (<https://cutt.ly/znVha1P>), Положенням «Про систему внутрішнього забезпечення якості в ОНУ імені І.І. Мечникова» (<https://cutt.ly/pnVhlzs>). На основі нормативного регулювання практично реалізується можливість перевірки наукових робіт на наявність запозичень Unichек із допомогою Наукової бібліотеки ЗВО, проводяться методичні семінари, неформальні заходи, тренінги, вебінари і т.д. Відповідно до вищезазначених нормативних документів порушення академічної доброчесності тягне за собою академічну відповідальність та неможливість здійснювати наукове керівництво, однак таких випадків експертною групою на даній ОНП не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

У ОНУ ім. І.І. Мечникова створені належні умови для успішного проведення та апробації результатів наукових досліджень, ЗВО третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, на основі наявного бібліотечного фонду Університету, до якого вони мають безперешкодний доступ, а також через можливість брати участь у наукових заходах різного рівня організованих на факультеті. Всі наукові доробки ЗВО та НПП на безоплатній основі перевіряються через сервіс «Unichек» на плагіат, тим самим дотримуючись положень академічної доброчесності. І ЗВО третього освітньо-наукового рівня, і НПП ФМВПС активно включені в процес міжнародної академічної мобільності. Тематика робіт ЗВО третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, корелюється із тематикою дослідження керівників. У відкритому доступі в ОНУ ім. І.І. Мечникова є електронний репозитарій наукових публікацій університету, що сприяє популяризації політики академічної доброчесності серед всіх учасників освітнього процесу університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Не всі здобувачі третього освітньо-наукового рівня за даною ОНП активно залучені в процес міжнародної академічної мобільності, та грантової діяльності в контексті міжнародних угод, укладених ЗВО, а також постійної практики міжнародного семетрового обміну ЗВО. Було б доречним посилити роботу з цього вектора діяльності.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Враховуючи наявну узгодженість за всіма підкритеріями Критерію 10, наявність сильних сторін і позитивної практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 10, ЕГ дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 10.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

ЕГ вважає за доцільне відзначити відкритість, доброзичливість, готовність до співпраці з боку Гаранта ОП, НПП та керівництва факультету міжнародних відносин, політології та соціології, персоналу дослідницьких і мовних центрів, адміністрації ОНУ, здобувачів за ОП та інших стейкхолдерів, які вони продемонстрували під час роботи з ЕГ. Окремо хотілося би відзначити уважність та кропітку роботу Гаранта ОП у процесі надання доступу до додаткових документів за ОП.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Работягова Ірина Володимирівна

Члени експертної групи

Алексєєнко Ірина Вікторівна

Чорнописький Василь Іванович